

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL DE 5 JUDECĂTORI

Decizia civilă nr. 336

Dosar nr. 869/1/2017

Ședința de la 13 decembrie 2017

PREȘEDINTE:	Gabriela Elena Bogasiu	Vicepreședintele
		Înaltei Curți de Casație și
		Justiție
	Rodica Susanu	- judecător
	Mihaela Tăbârcă	- judecător
	Mirela Polițeanu	- judecător
	Cristian Daniel Oana	- judecător
	Niculina Vrâncuț	- magistrat - asistent

S-au luat în examinare recursurile declarate de pârâta Camelia Bogdan și intervenienta Asociația Forumul Judecătorilor din România împotriva Hotărârii nr. 1/J din 8 februarie 2017, pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători în materie disciplinară în dosarul nr. 14/J/2016.

Dezbaterile s-au consemnat în încheierea de ședință de la 4 decembrie 2017, care face parte din prezenta decizie, iar pronunțarea s-a amânat la data de 11 decembrie 2017 și, ulterior, la data de 13 decembrie 2017.

După deliberare;

ÎNALTA CURTE

Asupra recursurilor de față, din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

1. Circumstanțele cauzei

1.1. Sesizarea Inspecției Judiciare. Acțiunea disciplinară

Prin procesul - verbal din data de 11 februarie 2016, Inspecția Judiciară s-a

sesizat din oficiu, ca urmare a relatării în *mass media* a faptului că, în timp ce judeca dosarul I.C.A., judecătoarea Camelia Bogdan ar fi primit 10.000 lei de la Ministerul Agriculturii, parte vătămată în dosarul menționat și că ar fi petrecut un sejur de două săptămâni la Poiana Brașov, în cadrul unui program finanțat de același minister, iar, la câteva zile după revenirea din sejur, aflându-se într-o situație de incompatibilitate, ar fi dat o sentință definitivă în favoarea Ministerului Agriculturii, inculpații din dosar fiind obligați la plata prejudiciului solicitat de această autoritate, respectiv 60.482.615 Euro.

Ulterior, la data de 2 martie 2016, la Inspekția Judiciară a fost înregistrată lucrarea nr. 1734/IJ/977/DIJ/2016, având ca obiect sesizarea formulată de petiționara Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului, sesizare care a fost conexată la lucrarea anterior menționată, având nr. 1096/IJ/623/DIJ/2016. Sesizarea s-a referit la aceeași situație de fapt, cu precizarea suplimentară că pârâta ar fi încasat suma de 10.000 de lei pentru servicii de consultanță acordate angajaților ministerului, în calitate de lector.

În cuprinsul materialelor ce au stat la baza sesizării Inspekției Judiciare, s-a semnalat faptul că, după instrumentarea de către completul de judecată compus din judecătoria Camelia Bogdan și Alexandru Mihalcea, din cadrul Curții de Apel București a „Dosarului ICA”, la termenele de judecată din 1 iulie 2014 și 7 iulie 2014, judecătoarea Camelia Bogdan a petrecut o parte din concediul de odihnă la Poiana Brașov, într-un program finanțat de Ministerul Agriculturii, care avea calitatea de parte vătămată în dosarul respectiv. De asemenea, s-a mai arătat faptul că judecătoarea a încasat de la această instituție suma de 10.000 de lei, pentru servicii de consultanță acordate angajaților ministerului, în calitate de lector.

S-a mai relatat că, după terminarea sejurului, la data de 8 august 2014, judecătoarea Camelia Bogdan a pronunțat o sentință favorabilă Ministerului Agriculturii, inculpații din dosar fiind obligați la plata prejudiciului solicitat de Ministerul Agriculturii, respectiv 60.482.615 Euro, aflându-se într-o situație de incompatibilitate.

Prin Rezoluția din data de 31 martie 2016, s-a dispus începerea cercetării disciplinare față de judecătoarea Camelia Bogdan, din cadrul Curții de Apel București, sub aspectul săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b), lit. i) teza întâi și lit. k) teza întâi din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările ulterioare.

Prin Rezoluția din data de 16 iunie 2016, emisă în temeiul art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, s-a dispus respingerea sesizării din oficiu a Inspekției Judiciare și a sesizării conexe formulate de petiționara Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului, sub aspectul săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b), lit. i) teza întâi și lit. k) teza întâi din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările

ulterioare.

Prin Nota din data de 23 iunie 2016 a directorului Direcției de inspecție judiciară pentru judecători din cadrul Inspecției Judiciare, s-a propus infirmarea în parte a rezoluției anterior menționate, cu referire la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, propunere întocmită în temeiul art. 33 alin. (4) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție.

Prin rezoluția din 24 iunie 2016 a inspectorului-șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus infirmarea parțială a Rezoluției din data de 16 iunie 2016, sub aspectul soluției de respingere a sesizării din oficiu și a sesizării conexe, formulate de Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului față de judecătorul Camelia Bogdan, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare.

Prin aceeași rezoluție, s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare față de judecătorul Bogdan Camelia, din cadrul Curții de Apel București, pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, solicitându-se Secției pentru judecători în materie disciplinară, ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se dispună aplicarea uneia dintre sancțiunile prevăzute de art. 100 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pârâtei judecător.

În motivarea acțiunii disciplinare, s-a susținut că, în perioada 7 iulie 2014-2 august 2014, pârâta judecător Camelia Bogdan a participat, în calitate de formator, la Programul de formare profesională „Implementarea și aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene” organizat în cadrul proiectului UMP - CESAR „Furnizarea serviciilor de consultanță pentru organizarea cursurilor de instruire a personalului A.P.I.A. ”.

Activitatea sus-menționată a fost inițiată de Unitatea de Management a Proiectului „Completarea Sprijinului Financiar acordat de Uniunea Europeană pentru Restructurarea Agriculturii în România (UMP - CESAR)”, din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Programul de pregătire era destinat funcționarilor publici din cadrul Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), structură care funcționa în cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a vizat tematica implementării/aplicării viitoarei Politici Agricole Comune și prevenirea fraudei și a corupției, în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene, în cadrul acestei din urmă secțiuni, susținând cursurile judecătorul Camelia Bogdan.

S-a mai arătat că, în baza contractului de prestări servicii profesionale (servicii de formare) convenție civilă nr. 17.07.3/17 iulie 2014, încheiat cu SC FDI Top Consult S.R.L., magistratul a prestat servicii de instruire (formare), remunerate, pentru organizarea sesiunilor de training pentru 260 persoane din cadrul APIA, referitor la Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Anterior încheierii contractului cu SC FDI Top Consult S.R.L., judecătoarea Camelia Bogdan a adresat o solicitare Agenției Naționale de Integritate, pentru a se stabili dacă exercitarea simultană a calității de magistrat și a celei de formator (lector) în cadrul Proiectului având tematica „Aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune și prevenirea actelor de corupție în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene ” este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

Prin adresa nr. 10626/14.07.2014, transmisă de Agenția Națională de Integritate, s-a opinat că exercitarea simultană a calității de magistrat și a celei de formator (lector) în cadrul Proiectului menționat nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

Ulterior, prin raportul de evaluare nr. 21350/G/1 1/20.05.2016, întocmit de inspectorul de integritate din cadrul Agenției Naționale de Integritate, în lucrarea nr. 17002/A/H/15.04.2016, s-a apreciat că deținerea calității de lector în cadrul Proiectului „Aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene” se încadrează în ipoteza avută în vedere prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008, prin care s-a statuat că magistrații pot participa în calitate de experți în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție.

S-a mai menționat că pârâta judecătoare Camelia Bogdan nu s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii, ci Agenției Naționale de Integritate, această împrejurare, având, sub aspectul laturii subiective, semnificația acceptării posibilității de a se afla într-o situație de incompatibilitate.

Inspekția Judiciară a concluzionat că judecătoarea Camelia Bogdan a participat la activități extraprofesionale, necircumstanțiate sub aspectul compatibilității cu funcția de magistrat, neîndeplinind acte specifice unei funcții didactice din învățământul superior.

În drept, Inspekția Judiciară și-a întemeiat acțiunea disciplinară pe dispozițiile art. 47 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată.

1.2. Apărările magistratului

Pârâta judecătoare a depus la dosar *întâmpinare*, prin care a solicitat respingerea acțiunii disciplinare și a invocat excepția nelegalității sesizării Secției pentru judecători în materie disciplinară, indicând mai multe motive.

Astfel, partea a susținut că verificarea potențialei stări de incompatibilitate incumbă exclusiv Agenției Naționale de Integritate, invocând,

în acest sens, Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.1245 din 20 noiembrie 2014. Prin această hotărâre, s-a statuat că instituția care constată starea de incompatibilitate și de conflict de interese pentru magistrați este Agenția Națională de Integritate, iar Consiliul Superior al Magistraturii și Inspekția Judiciară sunt sesizate de către această instituție doar după rămânerea definitivă a raportului de evaluare întocmit în această procedură. Prin urmare, pârâta a susținut că, în situația în care Agenția Națională de Integritate a constatat, printr-un raport de evaluare necontestat, că nu există o stare de incompatibilitate, nu există situația premisă pentru exercitarea acțiunii disciplinare, demersul conținut în rezoluția inspectorului-șef fiind, în mod vădit, abuziv.

S-a mai arătat că, prin raportul de evaluare nr.21356/G/II/20.05.2016, Agenția Națională de Integritate a statuat că nu au fost identificate elemente de încălcare a legislației privind regimul juridic al incompatibilităților, ca urmare a deținerii simultane de către judecătoarea Camelia Bogdan, a calității de magistrat și a celei de lector în cadrul unui program de formare profesională.

În acest context, pârâta a arătat că este înscrisă în baza de experți a Comisiei Europene din anul 2009 și, de atunci, a primit invitații în calitate de expert/lector/formator/trainer la mai multe forme de pregătire derulate în țară și în străinătate.

În ceea ce privește potențiala incompatibilitate în care s-ar fi aflat prin faptul că a participat la alte forme de pregătire continuă, care nu sunt organizate de INM și SNG, pârâta a arătat că INM nu asigură o pregătire suficientă a judecătorilor în materia combaterii corupției, spălării banilor și recuperării produsului infracțiunii.

Înainte de semnarea convenției civile de prestări servicii cu SC FDI TOP Consult SRL, pârâta a solicitat Agenției Naționale de Integritate verificarea unei potențiale incompatibilități între calitatea de magistrat și calitatea de lector în cadrul programului „Aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene”, această instituție comunicându-i că nu există o astfel de incompatibilitate.

Pârâta a mai invocat faptul că inspectorul șef nu a soluționat cererea de incompatibilitate pe care i-a adresat-o în data de 17 mai 2016, cerere prin care a invocat nulitatea absolută a rezoluției de începere a cercetării disciplinare din data de 31 martie 2016, ca urmare a încălcării art. 7 și art. 8 din Hotărârea nr. 1027/2012 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv a principiilor imparțialității, independenței inspectorilor și confidențialității.

Astfel, pârâta a arătat că, de la dosarul cauzei, lipsesc procesul - verbal de repartizare aleatorie și verificările ce au stat la baza întocmirii acestuia, iar verificarea presupusei stări de incompatibilitate nu este de competența Inspekției Judiciare.

De asemenea, a solicitat verificarea scurgerilor de informații de la Inspekția Judiciară pe parcursul derulării și finalizării cercetării disciplinare, precum și clarificarea împrejurărilor în care s-a derulat această cercetare, care a pornit și s-a bazat pe exact pe răspunsurile furnizate de către purtătorul de cuvânt al Curții de Apel la întrebările adresate de luju.ro, la interval de timp de numai o zi sau în aceeași zi (24 februarie 2016) în care s-a difuzat la Antena 3 emisiunea Sinteza Zilei.

A mai arătat că inspectorul șef se află în relații apropiate cu o serie de jurnaliști angajați ai trustului de presă patronat de Dan Voiculescu, aspect care reiese din comentariile postate de acesta pe o rețea de socializare.

În concluzie, pârâta a susținut că inspectorul șef a încălcat atribuțiile specifice ale unei instituții, neacordând niciun fel de valoare raportului oficial al Agenției Naționale de Integritate.

Pârâta a mai susținut că nu îi incumbă obligația de a aduce la cunoștința președintelui de secție dacă este sau nu remunerată la seminariile la care este invitată în calitate de expert/lector, neexistând nicio dispoziție legală referitoare la obligativitatea existenței unui aviz scris, în care să fie exprimat acordul președintelui de secție pentru aprobarea participării unui judecător la seminarii desfășurate în țară.

În apărare a solicitat proba cu înscrisuri și proba testimonială cu martorii propuși pe parcursul cercetării disciplinare. ¹

În drept a invocat dispozițiile art.205 și urm. din Codul de procedură civilă.

Ulterior depunerii întâmpinării, pârâta a invocat excepția prescripției răspunderii disciplinare, cu motivarea că fapta pentru care s-a exercitat acțiunea disciplinară s-a prescris în data de 2 august 2016.

1.3. Cererile de intervenție

La data de 12 septembrie 2016, Asociația Forumul Judecătorilor din România a depus la dosar cerere de intervenție accesorie în interesul pârâtei judecător Camelia Bogdan.

În motivarea acestei cereri s-a arătat că, prin raportare la dispozițiile art. 124 alin. (3) din Constituția României și art. 1 și art. 2 alin. (3) din Legea nr.303/2004, Asociația Forumul Judecătorilor din România justifică un interes legitim, pretinzând respectarea dispozițiilor legale enunțate, ca o condiție esențială pentru garantarea independenței justiției și respectarea statutului magistratului.

Referitor la lipsa de temeinicie a acțiunii disciplinare, s-a arătat că stabilirea în sarcina judecătorilor a oricărei stări de incompatibilitate sau de conflict de interese de natură administrativă se poate realiza numai prin întocmirea unui raport de evaluare de către Agenția Națională de Integritate, nici Inspekția Judiciară și nici altă instituție neputând stabili în mod individual că un anumit magistrat se află sau nu în stare de incompatibilitate sau de conflict de

interese. În cauza de față, Agenția Națională de Integritate a reținut prin raportul de evaluare nr.21356/G/II/20.05.2016 că nu au fost identificate elemente ca urmare a deținerii simultane de către judecătorul Camelia Bogdan a calității de magistrat și a celei de lector în cadrul programului de formare profesională "Implementarea și aplicarea viitoarei Politici Agricole. Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene".

La data de 23 noiembrie 2016, Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului FACIAS a formulat cerere de intervenție accesorie în interesul Inspecției Judiciare.

În motivarea acestei cereri, s-a arătat că FACIAS a depus sesizarea care a stat la originea dosarului nr.14/J/2016, justificând un interes legitim și urmărind asigurarea respectării legii, protejarea cetățenilor și asigurarea egalității lor în fața legii și a celor care o aplică, prin intermediul unui proces echitabil și imparțial. S-a arătat că procesul de judecată trebuie să se efectueze prin intermediul unor judecători imparțiali.

La data de 16 decembrie 2016, Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului FACIAS și Asociația Grupul pentru Investigații Politice GIP au formulat cerere de intervenție accesorie în interesul Inspecției Judiciare, solicitând admiterea în principiu a cererii de intervenție și admiterea acțiunii disciplinare formulate de Inspeția Judiciară împotriva pârâtei judecător Camelia Bogdan.

În motivarea cererii, s-a arătat că judecătorul Camelia Bogdan nu putea presta servicii de instruire pentru persoane care nu făceau parte din sistemul juridic, în cadrul unor sesiuni de training, într-un program care, în mod evident, nu era pentru justiție, ci pentru agricultură și nu avea dreptul să fie remunerată pentru serviciile prestate în timp ce judeca un dosar al Curții de Apel București - Secția a II a Penală, în care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale avea calitatea de parte civilă.

Prin încheierea de ședință din data de 25 ianuarie 2017, Secția pentru judecători în materie disciplinară a admis în principiu atât cererile de intervenție formulate de Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului FACIAS și Asociația Grupul pentru Investigații Politice GIP, în interesul reclamantei, cât și cererea de intervenție formulată de Asociația Forumul Magistraților din România, în interesul pârâtei.

La același termen de judecată, pârâta judecător a formulat o cerere prin care a solicitat acordarea de despăgubiri în cuantum de 1 leu, invocând drept temei al acestei cereri art. 189 din Codul de procedură civilă.

2. Soluția instanței de disciplină

Prin hotărârea nr. 1J din 8 februarie 2017, Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători în materie disciplinară a respins excepția nelegalei sesizări a Secției pentru judecători în materie disciplinară, ca

neîntemeiată; a respins excepția prescripției invocată de pârâta-judecător Camelia Bogdan, ca neîntemeiată; a admis acțiunea disciplinară exercitată de Inspectia Judiciară împotriva pârâtei Camelia Bogdan - judecător în cadrul Curții de Apel București și, în baza art. 100 lit. e) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, i-a aplicat acesteia sancțiunea disciplinară constând în *excluderea din magistratură* pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din același act normativ.

Totodată, a admis cererile de intervenție accesorie formulate în interesul reclamantei Inspectia Judiciară de către Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului -FACIAS și Grupul de Investigații Politice -GIP, a respins cererea de intervenție accesorie formulată în interesul pârâtei Camelia Bogdan de către Asociația Forumul Judecătorilor din România, ca neîntemeiată, și a respins cererea de despăgubiri formulată de pârâta judecător Camelia Bogdan, ca neîntemeiată.

2.1. Referitor la excepția nelegalei sesizări a Secției pentru judecători, invocată în întâmpinare, s-a reținut și motivat punctual netemeinicia argumentelor expuse în susținerea excepției.

Astfel, s-a considerat, în esență, că, deși dispozițiile Legii nr. 176/2010 sunt aplicabile judecătorilor și procurorilor, în materia răspunderii disciplinare a magistraților, față de dispozițiile art. 44 alin. (4), art. 45 alin. (2) și alin. (6) lit. b) din Legea nr. 317/2004, ale art. 26 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 176/2010 și ale Hotărârii nr. 1245/20 noiembrie 2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, pentru toate faptele prevăzute de Legea nr. 303/2004, are aplicabilitate generală Legea nr. 317/2004, instanța de disciplină neputând fi sesizată direct în baza raportului de evaluare întocmit de către Agenția Națională de Integritate, ci doar în modalitatea anume prevăzută de Legea nr. 317/2004, de către titularii acțiunii disciplinare expres indicați în acest act normativ, chiar dacă faptele ce fac obiectul verificării disciplinare au fost constatate și printr-un atare raport.

Aceasta deoarece, verificările pe care Agenția Națională de Integritate le efectuează în limitele legale de competență vizează situațiile ce pun în discuție conflictele de interese și incompatibilitățile, nu și pe cele care se circumscriu abaterilor disciplinare săvârșite de magistrați, efectuarea de verificări de către această instituție publică neputându-se substitui celor efectuate de Inspectia Judiciară din perspectivă disciplinară, chiar dacă vizează aceleași aspecte.

În speță, s-a apreciat că sesizarea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de instanță disciplinară, a fost realizată cu respectarea dispozițiilor legale în materie, prin întocmirea unui act de sesizare de către Inspectia Judiciară, ca titular al acțiunii disciplinare.

Relativ la motivul de nelegalitate privind lipsa procesului-verbal de repartizare a lucrării, Secția a reținut, în esență, că repartizarea lucrării ce face obiectului dosarului de față s-a realizat la data de 16 februarie 2016, după sesizarea din oficiu, în mod aleatoriu, în sistem ciclic, de către șeful Direcției de inspecție pentru judecători, cu respectarea atât a dispozițiilor art. 11 alin. (3) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1027/15 noiembrie 2012, cât și a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. f) și art. 47 din Regulamentul de organizare și funcționare a Inspekției Judiciare, la dosar regăsindu-se și procesul verbal de repartizare din data de 16 februarie 2016.

Cât privește motivul de nelegalitate a sesizării ca urmare a încălcării art. 7 și art. 8 din Hotărârea nr.1027/2012 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv a principiilor imparțialității și independenței inspectorilor, dar și a principiului confidențialității, s-a reținut că susținerile autoarei excepției sunt nefondate, întrucât, niciunul dintre inspectorii judiciari care au efectuat acte de cercetare disciplinară nu a fost și nu este coleg al pârâtei la instanța unde aceasta funcționează, respectiv Curtea de Apel București, iar cererea de constatare a incompatibilității inspectorilor judiciari, formulată de pârâta judecător, a fost soluționată prin rezoluția din 28 aprilie 2016 a inspectorului șef al Inspekției Judiciare, în sensul respingerii. Mai mult, prin rezoluția din 25 mai 2016, a inspectorului șef al Inspekției Judiciare, a fost respinsă, ca inadmisibilă, solicitarea formulată, urmare acestei situații, de către inspectorii judiciari, de analizare, în raport cu dispozițiile art. 27 din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea nr. 1027/2012 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a unei eventuale măsuri de redistribuire a lucrării.

Cu privire la lipsa de imparțialitate a inspectorului șef al Inspekției Judiciare, instanța disciplinară a reținut că nu există elemente concrete care să pună la îndoială imparțialitatea și independența acestuia în exercitarea atribuțiilor legale, iar referitor la nerespectarea principiului confidențialității s-a apreciat că probele administrate nu au relevat că informațiile apărute în presă cu privire la cercetarea disciplinară a pârâtei ar fi fost transmise de către inspectorul șef al Inspekției Judiciare sau de către o altă persoană din cadrul acestei instituții.

2.2. Referitor la excepția prescripției răspunderii disciplinare, invocată de pârâtă, instanța disciplinară a reținut, în esență, că soluția se impune, în raport cu dispozițiile art. 44 alin. (3), art. 46 alin. (7) și art. 47 din Legea nr. 317/2004 și ale art. 2500 alin. (1) din Codul civil, cu perioada săvârșirii faptelor, respectiv, 17 iulie 2014 – 2 august 2014, față de care, exercitarea acțiunii disciplinare, la data de 27 iunie 2016 (data sesizării Secției pentru judecători), s-a făcut anterior împlinirii termenului de prescripție de 2 ani de la săvârșirea

abaterii, precum și în termenul de 30 de zile de la data finalizării cercetării disciplinare – 30 mai 2016.

2.3. Pe fondul cauzei, pentru a pronunța soluția menționată, Secția pentru judecători a apreciat, în esență, că, prin probele administrate, s-a făcut dovada că sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004.

S-a considerat că, prin participarea pârâtei judecător, în calitate de lector-formator, la o activitate de instruire a unor funcționari publici ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în cadrul unui program care nu era destinat sistemului de justiție în general, fiind remunerată substanțial pentru activitatea prestată, în condițiile în care suma încasată a depășit atât salariul unui judecător cu grad de curte de apel la nivelul anului 2014, cât și salariului unui lector universitar doctor în cadrul Facultății de Drept, și care nu s-a circumscris niciuneia dintre excepțiile prevăzute de lege, concomitent cu deținerea și exercitarea funcției de judecător, se realizează conținutul *laturii obiective* a abaterii disciplinare în discuție.

Sub aspectul *laturii subiective*, s-a considerat că vinovăția pârâtei este dovedită și constă în atitudinea acesteia, concretizată în faptul că, pentru a lămuri eventualele îndoieli referitoare la situația respectivă, ce ar fi fost de natură a genera o stare de incompatibilitate, într-o manieră informală, s-a adresat *exclusiv* Agenției Naționale de Integritate, obținând un răspuns favorabil într-un termen foarte scurt, fără a fi urmată procedura special instituită de lege în materia verificării existenței conflictului de interese sau a incompatibilităților. S-a apreciat, ca relevant, faptul că pârâta a ignorat cu știință chiar avertizarea cuprinsă în răspunsul Agenției Naționale de Integritate și nu s-a adresat nici Consiliului Superior al Magistraturii și nici colegiului de conducere al instanței, pentru a lămuri situația în care se afla. Instanța de disciplină a reținut că toate aceste aspecte conturează faptul că pârâta a intenționat să participe la această activitate, încercând să își preconstituie apărări, pentru situația în care s-ar fi pus în discuție o eventuală stare de incompatibilitate.

Cât privește *urmarea produsă* prin săvârșirea acestei abateri disciplinare, s-a reținut că aceasta constă în deteriorarea încrederii și a respectului opiniei publice față de funcția de magistrat, cu consecința afectării imaginii justiției, ca sistem și serviciu în apărarea ordinii de drept, prin conduita pârâtei judecător creându-se premisele unei îndoieli cu privire la integritatea și imparțialitatea magistraților, precum și a întregului sistem judiciar, în condițiile în care informațiile referitoare la situația concretă în care s-a aflat pârâta judecător au ajuns la cunoștința opiniei publice.

La individualizarea sancțiunii, s-au avut în vedere împrejurările, gravitatea concretă precum și consecințele faptei săvârșite de pârâta care, în calitate de judecător, prin acțiunile sale, a afectat prestigiul și imaginea justiției, ca serviciu public, fapta fiind de natură a conduce la decredibilizarea justiției,

reținându-se, că, raportat la contextul în care a fost săvârșită, fapta are un caracter deosebit de grav, care face ca pârâta să nu mai corespunde exigențelor impuse de exercitarea corespunzătoare a funcției de judecător.

În procesul de individualizare a sancțiunii, instanța de disciplină a reținut că judecătorul Camelia Bogdan a avut un comportament neconform statutului de magistrat, manifestat în formularea repetată de sesizări și plângeri împotriva organelor competente să desfășoare cercetarea disciplinară și împotriva conducerii Curții de Apel București, precum și transmiterea de corespondență electronică nu numai organelor competente să desfășoare cercetarea disciplinară, ci și unor instituții din afara sistemului judiciar (Președintele României, Comisia Europeană, Ministrul Justiției, Prim - Ministrul României, Agenția Națională de Integritate, inclusiv organe de cercetare penală, cum ar fi Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție).

În contextul expus, Secția pentru judecători a considerat aceste acțiuni ale judecătorului Camelia Bogdan ca fiind presiuni indirecte asupra tuturor celor implicați în desfășurarea procedurii disciplinare și a concluzionat în sensul că aceasta nu a înțeles gravitatea faptei, importanța normelor ce reglementează regimul incompatibilităților și interdicțiilor și, nu în ultimul rând, consecințele acțiunilor sale asupra imaginii justiției.

2.4. Referitor la cererea de despăgubiri formulată de judecătorul Camelia Bogdan, Secția pentru judecători a reținut că nu sunt întrunite cumulativ condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie, cerințe ce rezultă din dispozițiile art. 1357 din Codul civil, întrucât reclamanta Inspekția Judiciară nu a avut un comportament procesual care să ducă la tergiversarea soluționării, simpla amânare a judecării, care nu are la bază abuzul de drept, nefiind de natură să deschidă posibilitatea pârâtei de a pretinde despăgubiri în cadrul procesului.

2.5. Referitor la cererile de intervenție accesorie formulate atât în interesul reclamantei Inspekția Judiciară de către Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului - FACIAS și Grupul de Investigații Politice - GIP, cât și în interesul pârâtei judecător Camelia Bogdan de către Asociația Forumul Judecătorilor din România, Secția pentru judecători a apreciat că soluția se impune, față de natură juridică a intervenției voluntare accesorii și de hotărârea pronunțată în cauză.

3. Cererile de recurs

Împotriva Hotărârii nr. 1/J din 8 februarie 2017, pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători în materie disciplinară, au declarat recurs atât pârâta judecător Camelia Bogdan (prin două cereri, redactate, în calitate de reprezentanți convenționali, de avocați Lucian Mihai și Valentin Berea, din cadrul *Societății Civile de Avocați „RTPR în asociere cu Allen & Overy* pe de o parte și de *Cabinet Avocat Mădălin Irinel Niculeasa*, pe de altă parte), cât și intervenienta Asociația Forumul Judecătorilor din România.

3.1. Recursul declarat de pârâta judecător

În susținerea recursului, magistratul a invocat critici care se circumscriu, în opinia sa, motivelor prevăzute de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 din Codul de procedură civilă și a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii atacate și, în consecință, respingerea acțiunii disciplinare exercitate împotriva sa de către Inspekția Judiciară prin rezoluția din 24 iunie 2016.

Primele critici formulate vizează stabilirea săvârșirii unei abateri disciplinare.

Fără a contesta existența faptică a unor evenimente, partea a criticat în acest context valențele disciplinare care au fost atribuite acestora, prin greșita aplicare a normelor de drept.

Sub un prim aspect, autoarea acestui recurs a expus punctual cadrul juridic considerat aplicabil, respectiv dispozițiile constituționale și legale, precum și regulile de interpretare incidente, în opinia sa, în cauză.

În opinia recurenteii pârâte, Consiliul Superior al Magistraturii a realizat o interpretare extensivă inadmisibilă asupra dispozițiilor referitoare la incompatibilitățile judecătorilor și procurorilor.

În esență, magistratul a susținut caracterul direct aplicabil al normei cuprinse în art. 125 alin. (3) din Constituție. S-a menționat că interdicția reglementată de acest text constituțional vizează o îngrădire punctuală a dreptului la muncă, ce se aplică strict pe situația judecătorilor - deci limitativ - și instituie o excepție de la principiul constituțional ce consacră libertatea de muncă, cuprins în art. 41 alin. (1) din Legea fundamentală.

Întrucât textul menționat are caracter de excepție, acesta nu poate fi interpretat decât restrictiv, nefiind justificată încălcarea principiului potrivit căruia, excepțiile de la regulă sunt de strictă interpretare, altminteri s-ar deschide calea unei analogii lipsite de predictibilitate, în contextul restrângerii unor drepturi civile, analogie expres interzisă prin lege.

Pe baza interpretării gramaticale, sistematice și teleologice a normei constituționale respective, recurenta susține că se reglementează interdicția așa-numitului „*cumul de funcții*”, în sensul că judecătorul nu are dreptul de a desfășura activități remunerate în cazurile în care, în mod cumulativ, acestea: au caracter organizat, au caracter regulat, nu constituie activități aferente funcțiilor didactice din învățământul superior. Pentru tot ceea ce depășește sfera interdicției constituționale a „*cumulului de funcții*” (conturat în sensul menționat), ar fi pe deplin aplicabil, fără alte restricții constituționale, principiul constituțional al dreptului la muncă, iar în acest din urmă domeniu, legiuitorul ordinar ar putea reglementa în privința statutului judecătorului, inclusiv prin instituirea unor eventuale interdicții.

Cât privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr.303/2004, acestea ar depinde de/ și ar fi subordonate modului în care este interpretat conținutul prevederilor art. 125 alin. (3) din Constituție.

În acest context, recurenta apreciază că circumstanțierea adusă noimei constituționale specificate prin sintagma „*în condițiile legii*”, de la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, este contrară atât literei cât și spiritului reglementării respective, astfel încât este neconstituțională.

În concluzie, recurenta menționează că, în privința exercitării de către judecător și a altor activități decât acelea aferente acestei funcții, există următoarele reguli, rezultate din dispozițiile constituționale și legale relevante:

A. În baza art. 125 alin. (3), funcția de judecător:

a) este incompatibilă cu orice altă activitate de natură publică sau privată, prestată în mod regulat și organizat într-o instituție (organizație), în schimbul unei remunerații (plăți);

b) este totuși compatibilă cu activitatea didactică prestată în mod regulat și organizat într-o instituție (organizație) de învățământ superior publică sau privată, în schimbul unei remunerații (plăți).

B. În domeniul supus dispozițiilor art. 125 alin. (3) din Constituție, este neconstituțional ca incompatibilitatea funcției de judecător cu orice altă funcție publică sau privată și, respectiv, excepțiile de la această incompatibilitate (constând în funcțiile didactice din învățământul superior) să fie stabilite prin raportare nu numai la art. 125 alin. (3), ci și la condiții prevăzute în legi adoptate de Parlament sau ordonanțe emise de Guvern.

C. În baza art. 41 alin. (1), corelat cu art. 125 alin. (3) din Constituție, pentru tot ceea ce depășește sfera interdicției constituționale a „*cumulului de funcții*” (așa cum aceasta este conturată prin art. 125 alin. (3) referitor la judecători), este pe deplin aplicabil, fără alte restricții de natură constituțională, principiul constituțional al dreptului la muncă (art. 41 alin. (1)), cu consecința că numai în acest din urmă domeniu Parlamentul (prin legi) sau Guvernul (prin ordonanțe) pot reglementa suveran, inclusiv prin instituirea unor eventuale interdicții.

Prin urmare, recurenta apreciază că, în materia incompatibilităților și a interdicțiilor aplicabile judecătorilor, reglementarea prin legi adoptate de Parlament sau ordonanțe emise de Guvern este neconstituțională în domeniul guvernat de art. 125 alin. (3), atât în privința interdicției cumulului de funcții, cât și a excepțiilor de la aceasta și este permisă pentru orice altă materie decât aceea guvernată de art. 125 alin. (3).

În atare situație, autoarea acestui recurs consideră că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii nu are competența constituțională sau legală de a emite acte normative de interpretare în cele două domenii specificate, motiv pentru care invocă nulitatea absolută a celor 6 hotărâri „de principiu” ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii emise în interpretarea *lato sensu* a dispozițiilor legale în materia incompatibilităților, anume: Hotărârea nr. 261/2008, Hotărârea nr. 316/2010, Hotărârea nr. 1245/2014, Hotărârea nr.

1434/2014, Hotărârea nr. 1022/2015 și Hotărârea nr. 1184/2015, invocate în cuprinsul hotărârii recurate.

Întrucât respectivele hotărâri sunt emise fără o bază legală, în opinia sa, calificarea ca abatere disciplinară, din perspectiva laturii obiective, prin raportare la acestea este, în principal, inadmisibilă.

În subsidiar, respectiva calificare este considerată netemeinică. Chiar în ipoteza în care s-ar face abstracție de caracterul nelegal al hotărârilor „de interpretare *lato sensu*” ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, raportându-se situația de fapt la regulile și condițiile stabilite prin acestea, soluția instanței de disciplină ar fi, de asemenea, supusă casării.

Astfel, s-ar fi dovedit, fără putință de tăgadă, faptul că programul la care recurenta a participat a avut finanțare externă (deoarece a fost susținut de împrumutul BIRD 4875-RO) pentru justiție (prin obiect, scop și tematică), în sensul art. 1 din Hotărârea nr. 261/2008. Interpretarea instanței de disciplină, în sensul că, prin program destinat justiției, se înțelege programul destinat practicienilor dreptului, ar fi restrictivă, neținând cont de funcția preventiv-educativă a justiției și, în special, a dreptului penal.

Cu referire și la alte hotărâri de principiu ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în materie, recurenta a subliniat că avea cunoștință de împrejurarea că, anterior participării sale la Program, Consiliul Superior al Magistraturii verificase, în cazul altor judecători și procurori, compatibilitatea dintre funcția de magistrat și activitatea punctuală de lector în cadrul unor programe de formare profesională, constatând că nu există incompatibilitate între cele două și că, în ceea ce o privește, a apreciat cu bună-credință că programul era unul cu finanțare externă pentru justiție.

S-a învederat că, în mod greșit, în hotărâre, s-a reținut că recurenta judecător nu are calitatea de expert al Comisiei Europene, cu toate că, acest aspect rezultă indubitabil dintr-o serie de invitații primite de către magistrat din partea TAIEX, precum și din corespondența cu un oficial al Comisiei Europene, baza de date online nefiind percepută ca unic instrument de atestare a calității sale de expert.

Autoarea recursului a susținut că nu sunt îndeplinite condițiile legale nici în privința laturii subiective a abaterii disciplinare.

Concluzia instanței de disciplină, în sensul că fapta calificată ca abatere disciplinară a fost săvârșită cu vinovăție ar fi infirmată, în primul rând, de faptul că recurenta a participat la Program având convingerea că această activitate nu constituie elementul material al vreunei abateri disciplinare. Justețea acestei convingeri ar rezida în următoarele aspecte, expuse și detaliate punctual: Agenția Națională de Integritate a răspuns favorabil participării sale în cadrul Programului, prevederile legale și conduita Agenției Națională de Integritate o îndreptățeau în mod rezonabil să considere că Agenția Națională de Integritate este abilitată să verifice existența unei eventuale incompatibilități, programul la

care a participat a avut finanțare externă pentru justiție în sensul Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008.

Recurenta a precizat că nici nu a prevăzut rezultatul faptei sale și nici nu a acceptat, într-un mod care să denote indiferență, posibilitatea producerii acestuia, astfel încât, Secția pentru judecători a aplicat în mod greșit dispozițiile legale referitoare la stabilirea intenției indirecte, printr-o confuzie între latura subiectivă și cea obiectivă, deducând automat, din pretinsa realizare a laturii obiective și urmarea efectiv produsă, existența vinovăției.

De asemenea, ținând cont de faptul că activitatea a fost remunerată în condițiile stabilite, cu luarea în considerare a muncii efectiv prestate, criteriul remunerației, invocat de Secția pentru judecători, nu putea avea nicio relevanță în aprecierea vinovăției.

Tot străine de analiza laturii subiective ar fi, în opinia autoarei acestui recurs, aprecierile cu privire la răspunsul favorabil, oferit într-un termen foarte scurt, de Agenția Națională de Integritate, ca și pretinsul său mod de adresare informal, deoarece, pe de o parte, primul aspect excedează sfera de control a autorului cererii, iar, pe de altă parte, al doilea aspect a fost examinat în mod trunchiat de către instanța de disciplină

S-a subliniat că, în speță, nu există niciuna dintre formele de vinovăție prevăzute de lege, pentru că starea subiectivă care a caracterizat-o pe recurentă la momentul săvârșirii faptei imputate nu corespunde nici măcar celei mai ușoare culpe fără prevedere.

O altă serie de critici a fost formulată tot din perspectiva cazului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă în privința *individualizării sancțiunii disciplinare aplicate*.

Magistratul apreciază că hotărârea este nelegală, prin raportare la dispozițiile art. 49 alin. (6) din Legea nr. 317/2004, întrucât nu au fost respectate criteriile de individualizare a sancțiunii disciplinare.

În esență, în opinia sa, Secția pentru judecători nu a valorificat, potrivit legii, următoarele criterii de individualizare: conduita sa profesională ireproșabilă, dovedită de faptul că, în decursul întregii cariere de judecător, nu i s-a aplicat nicio sancțiune disciplinară, calificativele profesionale foarte bune obținute, preocuparea sa constantă, atât pentru propria perfecționare profesională, cât și pentru transmiterea cunoștințelor teoretice și practice dobândite, funcționarilor publici, împrejurările în care a săvârșit fapta, care denotă gravitatea scăzută a acesteia, lipsa unor consecințe concrete ale faptei – inclusiv asupra drepturilor părților din dosarele aflate spre soluționare.

Tot astfel, se consideră că aplicarea celei mai aspre sancțiuni disciplinare este nelegală, întrucât încalcă principiul proporționalității dintre sancțiune și gravitatea faptei, prevăzut de art. 100 din Legea nr. 303/2004, având în vedere că, raportat la toate circumstanțele învederate, fapta are o gravitate redusă sau, în orice caz, nu are un caracter deosebit de grav, cum s-a reținut în hotărâre.

Autoarea recursului a mai menționat că și considerentele referitoare la dispozițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 sunt străine de obiectul acțiunii disciplinare, deoarece vizează conținutul unei alte abateri disciplinare, respectiv a celei prevăzute la art. 99 lit. i) din legea amintită, abatere ce nu a făcut obiectul examinării Secției pentru judecători și cu privire la care Inspekția Judiciară dispusese clasarea.

Instanța de disciplină ar fi realizat, astfel, pe de o parte, o confuzie între noțiunile de *conflict de interese* și de *incompatibilitate*, iar, pe de altă parte, o infirmare a rezoluției de clasare, deși nu fusese investită sub acest aspect.

În completarea acestor motive, recurenta Camelia Bogdan, prin avocat Mădălin Niculeasa, a expus, tot prin prisma cazului de casare reglementat de art. 488 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă, o serie de aspecte de nelegalitate cu privire, în primul rând, la soluționarea problemei competenței exclusive a Agenției Naționale de Integritate în ceea ce privește starea sa de incompatibilitate, iar, în al doilea rând, la soluționarea excepției prescripției răspunderii disciplinare.

Cât privește caracterul exclusiv al competenței Agenției Naționale de Integritate cu privire la eventualele situații de incompatibilitate a judecătorilor, acesta ar rezulta cu prisosință din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, din prevederile cuprinse în Legea nr. 317/2004, astfel cum aceasta a fost interpretată în mod oficial de Plenul CSM prin Hotărârea nr. 1245 din 20 noiembrie 2014 și s-ar fundamenta, totodată, pe principiul loialei cooperări între autoritățile publice, coroborat cu principiul evitării paralelismului instituțional.

În atare situație, se apreciază că intervenția raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate constituie temei pentru continuarea acțiunii disciplinare în vederea aplicării sancțiunii disciplinare, dacă raportul stabilește starea de incompatibilitate, după cum, constituie bază pentru oprirea acțiunii disciplinare, în situația în care raportul nu constată nicio stare de incompatibilitate, cum este cazul în speță. De asemenea, pentru evitarea paralelismului de competență și în scopul loialei cooperări instituționale, ca aspect al principiului separației puterilor în stat, se impunea ca instanța de disciplină să respecte și să țină seama de competența Agenției Naționale de Integritate pe problema incompatibilităților magistraților.

Recurenta a susținut că, din modul în care Secția pentru judecători a interpretat, în cuprinsul considerentelor hotărârii recurate, dispozițiile art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, s-ar deduce imprescriptibilitatea răspunderii disciplinare a magistraților. Or, această concluzie este contrară celor statuate prin Decizia Curții Constituționale nr. 71/1999 și prin Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în Cauza *Oleksandr Volkov contra Ucrainei* (Cererea nr.

21722-11), prin care a fost stabilit caracterul prescriptibil al răspunderii disciplinare.

Având în vedere forța juridică obligatorie a Deciziei nr. 71/1999 a Curții Constituționale și faptul că aceasta este anterioară adoptării Legii nr. 317/2004 și Legii nr. 303/2004, în opinia recurentej judecător, termenele de prescripție cuprinse în art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 sunt aplicabile nu numai acțiunii disciplinare, cum a reținut instanța de disciplină, ci întregii proceduri de stabilire a răspunderii disciplinare a magistraților.

Aplicând speței deduse judecării termenul de prescripție stabilit de art. 46 alin.(7) din Legea nr. 317/2004, adică termenul de 2 ani, ce a început să curgă la data săvârșirii abaterii disciplinare (respectiv 2 august 2014), ar rezulta că termenul de prescripție s-a împlinit la data de 2 august 2016, iar hotărârea atacată ar fi fost emisă cu depășirea acestui termen cu mai mult de 6 luni.

În subsidiar, în ipoteza în care dispozițiile art. 46 alin.(7) din Legea nr. 317/2004 nu se interpretează în sensul arătat, se consideră că, pentru a se da eficiență Deciziei nr. 71/1999 a Curții Constituționale, trebuie constatată, prin analogie, incidența dispozițiilor art. 252 din Codul muncii sau ale art. 77 alin.(5) din Legea nr. 188/1999.

Or raportând aceste prevederi legale la situația de fapt a cauzei, ar reieși că pretinsa abatere disciplinară s-a prescris fie la data de 2 februarie 2015, dacă se reține ca aplicabil termenul de 6 luni cuprins în Codul muncii, fie la data de 2 august 2016, dacă se reține drept aplicabil termenul de 2 ani cuprins în Legea nr. 188/1999.

În concluzie, recurenta a solicitat admiterea recursului, astfel cum a fost formulat.

3.2. Recursul declarat de intervenienta Asociația Forumul Judecătorilor din România

Autoarea acestui recurs a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii atacate și, în concluzie, respingerea acțiunii disciplinare exercitate de către Inspekția Judiciară prin rezoluția din 24 iunie 2016, împotriva judecătorului Camelia Bogdan.

În susținerea recursului, intervenienta a invocat o serie de critici de nelegalitate, pe care le-a circumscris cazului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă.

După o scurtă prezentare a interesului asociației profesionale în cauză, recurenta-intervenientă a susținut, în esență, că hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material, respectiv a dispozițiilor legale ce reglementează:

- elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004;
- sfera incompatibilităților, prevăzute de art. 5 din Legea nr. 303/2004, astfel cum au fost interpretate printr-un număr de 6 hotărâri de principiu emise de

Plenul CSM pentru „*interpretarea lato sensu a dispozițiilor legale în materia incompatibilităților*”;

- competența Agenției Naționale pentru Integritate de a constata sau nu existența unei stări de incompatibilitate constând într-un cumul de „funcții”, conform art. 1 alin. (1) pct. 7, art. 8 alin. (1) și art. 26 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 176/2010;

- conflictul de interese și atribuția colegiului de conducere al instanței de a aprecia dacă afectează sau nu îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu, conform art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004;

- criteriile de individualizare a sancțiunii disciplinare și principiul proporționalității
- art. 49 alin. (6) din Legea nr. 317/2004 și art. 100 din Legea nr. 303/2004.

Cu referire la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008, autoarea acestui recurs a menționat că, în speță, programul la care a participat judecătorul Camelia Bogdan îndeplinește cumulativ toate cele trei condiții prevăzute de Hotărârea nr. 261/2008, respectiv: are finanțare externă, a avut o componentă dedicată justiției, judecătorul a participat exclusiv la componentă dedicată justiției, în calitate de expert.

Consideră recurenta-intervenientă că modalitatea în care Secția pentru Judecători a Consiliului Superior al Magistraturii restrânge, într-o acțiune disciplinară, sfera de aplicare a Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008, este cel puțin lipsită de previzibilitate, considerând că elementele de anticorupție transmise de către un judecător funcționarilor unei autorități publice în cadrul unui proiect cu finanțare externă nu pot constitui decât o componentă integrantă „*destinată justiției*”.

Asociația recurentă apreciază că, în absența unei dispoziții legale, nu se poate reproșa judecătorului sancționat că nu a solicitat un punct de vedere Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la compatibilitatea activității cu funcția de judecător, în condițiile în care nici Secția pentru judecători (distinctă de Plen) nu a pus în discuția Plenului o atare interpretare a dispozițiilor legale și o lămurire a Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008.

Autoarea acestui recurs consideră că, în mod nelegal, Secția pentru judecători a înlăturat efectele unor acte administrative ale Agenției Naționale de Integritate, prin care nu s-a constatat existența unei stări de incompatibilitate constând într-un cumul de „*funcții*”, conform art. 1 alin.(1) pct. 7, art. 8 alin. (1) și art. 26 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 176/2010, deoarece, în opinia sa, stabilirea în sarcina judecătorilor a oricărei stări de incompatibilitate sau de conflict de interese de natură administrativă se poate realiza numai prin întocmirea unui raport de evaluare de Agenția Națională de Integritate.

Se apreciază că Secția pentru judecători a aplicat în mod greșit dispozițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind conflictul de interese și atribuția colegiului de conducere al instanței de a aprecia dacă afectează sau nu îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu, aspect care interesează

abaterea prevăzută de art. 99 lit. i) din Legea nr. 303/2004, pentru care a fost dispusă, prin rezoluție, clasarea.

Și această recurentă apreciază, prin urmare, că Secția pentru judecători a realizat o confuzie între noțiunile de *conflict de interese* și de *incompatibilitate*.

Asociația recurentă a formulat o serie de critici și în ceea ce privește individualizarea sancțiunii disciplinare.

Se apreciază că aplicarea sancțiunii excluderii din magistratură este lipsită de proporționalitate, în condițiile în care pârâtei judecător nu i s-a mai aplicat nicio sancțiune disciplinară de-a lungul întregii cariere, a avut calificative profesionale foarte bune și a dovedit o preocupare constantă pentru dezvoltarea profesională și transmiterea cunoștințelor dobândite, nu s-a reținut repetabilitatea în săvârșirea faptei (respectiv subzistența pretensei incompatibilități pe o perioadă lungă de timp), împrejurările relevate indică gravitatea scăzută a acesteia raportat la așteptarea legitimă creată prin alte hotărâri de principiu ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, vinovăția reținută a fost sub forma intenției indirecte și nu există consecințe negative ale faptei.

În opinia recurente-interveniente, hotărârea recurată nu circumstanțiază concluzia că s-ar fi produs un prejudiciu de imagine justiției și constituie un precedent periculos pentru întreg corpul magistraților, aprecierea că atitudinea judecătorului pe durata efectuării cercetării disciplinare, poate constitui, prin ea însăși, element de individualizare a sancțiunii.

Tot astfel, faptul că Secția pentru Judecători a dat relevanță juridică unei împrejurări factuale constând în formularea repetată de sesizări și plângeri împotriva persoanelor abilitate legal să desfășoare activități specifice cercetării disciplinare și exercitării acțiunii disciplinare precum și împotriva conducerii Curții de Apel București, subsumată în mod expres unui „*comportament neconform profesiei sale*”, echivalează, se consideră, cu aplicarea unei sancțiuni pentru fapte distincte de obiectul dosarului.

Se mai susține că, în absența unei prevederi legale care să justifice concluzia că nivelul remunerației obținute ar putea cântări la aprecierea gravității faptei, în mod nelegal, s-a considerat nivelul „substanțial” al remunerației drept criteriu pentru determinarea caracterului deosebit de grav al faptei.

4. Apărările intimaților

Intimata Inspekția Judiciară a depus, la data de 24 aprilie 2017 *întâmpinare* atât la recursul pârâtei judecător, cât și la recursul intervenientei, solicitând motivat, respingerea fiecăruia, ca nefondat, hotărârea atacată fiind, în opinia titularului acțiunii disciplinare, legală și temeinică.

Intimata intervenientă Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS), prin Suciu, Popa și Asociații S.P.A.R.L., a depus *întâmpinare* la recursul judecătorului Camelia Bogdan, solicitând motivat respingerea acestuia, ca nefondat.

Aceeași intervenientă, prin avocat Adrian Toni Neacșu, a depus *întâmpinare* la recursul declarat de pârâta magistrat, prin care a invocat, cu titlu prealabil: lipsa calității de reprezentant a avocaților Lucian Mihai, Valentin Berea și Mădălin Irinel Niculeasa; nulitatea motivelor de recurs redactate în completare prin avocat Mădălin Irinel Niculeasa, urmare a depunerii acestora direct la instanța de recurs și peste termenul legal de motivare a căii de atac; inadmisibilitatea parțială a motivelor de recurs, respectiv a celor de netemeinicie, vizând stabilirea săvârșirii abaterii disciplinare și a motivului prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură civilă, care nu ar fi fost argumentat. În subsidiar, s-a cerut, motivat, respingerea recursului, ca nefondat.

Intimata intervenientă Asociația Grupul pentru Investigatii Politice (GIP), prin avocat Adrian Toni Neacșu, a depus *întâmpinare* la recursul judecătorului Camelia Bogdan, solicitând, motivat, respingerea, ca nefondat.

Intimata intervenientă Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS), prin Suci, Popa și Asociații S.P.A.R.L., a depus *întâmpinare* la recursul Asociației Forumul Judecătorilor din România, solicitând motivat, respingerea recursului, ca nefondat.

Ulterior, *ambele intime interveniente Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS) și Asociația Grupul pentru Investigatii Politice (GIP)*, prin avocat Adrian Toni Neacșu, au formulat *întâmpinare* la recursul asociației interveniente, expunând argumente în combaterea criticilor formulate de recurentă, cu solicitarea de respingere a recursului, ca nefondat.

5. Procedura derulată în recurs

Raportul întocmit în cauză, în condițiile art. 493 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, a fost analizat în completul de filtru, fiind comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 493 alin. (4) din codul menționat.

Prin Încheierea din camera de consiliu de la 13 noiembrie 2017, completul de filtru a respins, ca nefondate, următoarele excepții invocate de intimata intervenientă Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS), prin avocat Adrian Toni Neacșu: excepția lipsei calității de reprezentant, cu privire la reprezentanții convenționali ai recurenteii judecător Camelia Bogdan; excepția nulității motivelor de recurs redactate în completare de avocatul Mădălin Irinel Niculeasa, pentru recurenta judecător Camelia Bogdan și, având în vedere că cererile de recurs îndeplinesc cerințele de formă prevăzute de art. 486 din Codul de procedură civilă, precum și condițiile de admisibilitate, în raport cu prevederile art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, a admis în principiu recursurile deduse judecății.

6. Considerentele Înaltei Curți asupra recursului

Analizând hotărârea atacată în raport cu actele dosarului, cu criticile formulate de recurente, cu apărările intimaților, precum și cu reglementările

legale incidente, cu majoritate de voturi, Înalta Curte va admite recursurile, în sensul și pentru considerentele care vor fi expuse în continuare, cu mențiunea că, pentru sistematizarea expunerii, criticile formulate de autoarele celor două recursuri și apărările corespunzătoare vor fi examinate grupat, într-o ordine stabilită în funcție de natura chestiunilor de drept invocate și de criteriul efectelor pe care acestea le pot produce în soluționarea cauzei, conform dispozițiilor art. 248 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

6.1. Cu privire la obiectul acțiunii disciplinare

Anterior examinării recursurilor deduse judecății, având în vedere susținerile formulate de ambele intimate interveniente atât cu prilejul dezbaterilor publice, cât și prin actele procedurale depuse la dosar, din perspectiva faptelor ce constituie element material al abaterii imputate recurentei judecător și a probatoriului administrat punctual pentru fiecare dintre acestea, precum și a unor aspecte reținute în acest sens în hotărârea atacată, Înalta Curte constată că se impun anumite precizări cu privire la limitele investiției instanței de disciplină și, ulterior, a Înaltei Curți, raportat la obiectul acțiunii disciplinare deduse judecății în speță.

Așa cum s-a expus în cele ce preced, la punctul 1.1., Secția pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii fost investită cu acțiunea disciplinară având ca obiect exclusiv abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004, text referitor la nerespectarea regimului incompatibilităților și interdicțiilor, în acest context reproșându-se recurentei pârâte faptul că a participat la activități extraprofesionale, necircumstanțiate sub aspectul compatibilității cu funcția de magistrat, cu încălcarea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

Din conținutul rezoluției din 24.06.2016 a inspectorului-șef al Inspecției Judiciare, de exercitare a acțiunii disciplinare, rezultă atât fapta concretă imputată pârâtei - *în perioada 17.07.2014 - 02.08.2014, pârâta a participat, în calitate de formator/lector, la programul de formare profesională „Implementarea și aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene”, organizat în cadrul proiectului UMP-CESAR, „Furnizarea serviciilor de consultanță pentru organizarea cursurilor de instruire a personalului APIA ”- cât și temeiul juridic al pretensei incompatibilități, respectiv nesocotirea de către pârâtă a dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 - *(1) funcțiile de judecător, ... sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.**

În atare situație, obiectul cenzurii judiciare îl constituie strict aspectele reținute în rezoluția din 24 iunie 2016, sub aspectul compatibilității funcției de judecător cu aceea de lector în cadrul Programului „Implementarea și aplicarea

viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene".

Prin urmare, în acest cadru procesual nu se poate proceda la examinarea unor fapte care ar intra în conținutul elementului material al unei alte abateri disciplinare, constând în nerespectarea obligației de a se abține, atunci când judecătorul sau procurorul știe că există una din cauzele prevăzute de lege pentru abținerea sa, abatere prevăzută de un text incriminator diferit, art. 99 lit. i) din Legea nr. 303/2004, cu referire la încălcarea dispozițiilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004.

Într-adevăr, în speță, Inspekția Judiciară a fost investită și cu analiza abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. i) și k) teza I din Legea nr. 303/2004 [(i) *nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul sau procurorul știe că există una din cauzele prevăzute de lege pentru abținerea sa...*; (k) *absențe nemotivate de la serviciu, în mod repetat sau care afectează în mod direct activitatea instanței ori a parchetului*], însă, prin Rezoluția din 16 iunie 2016, s-a dispus respingerea sesizării din oficiu și a celei conexe cu privire la abaterea menționată. Soluția nu a fost infirmată, sub aceste aspecte, prin Rezoluția din 24 iunie 2016 și nu a fost atacată la instanța de contencios administrativ competentă de către autoarea sesizării, care ar fi avut calitate procesuală activă în condițiile art. 47 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Legea prescria, în termeni cât se poate de clari, accesul la justiție prin posibilitatea atacării rezoluției de respingere a sesizării, de persoana care a formulat sesizarea, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare, fără îndeplinirea unei proceduri prealabile.

În consecință, concluziile inspectorilor judiciari, care au constatat că nu există indicii cu privire la cele două abateri menționate mai sus, nu pot fi repuse în discuție în actualul stadiu procesual, fiind lipsite de relevanță susținerile referitoare la aspecte care țin de nerespectarea, de către recurenta judecător, a obligației de a se abține, rezultate dintr-o pretinsă incompatibilitate (în sens procesual) dintre îndeplinirea atribuțiilor jurisdicționale într-o cauză penală în care Ministerul Agriculturii avea calitatea de parte civilă și funcția de lector la un program de pregătire organizat și finanțat de același minister și destinat funcționarilor unei instituții subordonate, ori la omisiunea judecătorului de a se adresa conducerii instanței. Aceste susțineri ar presupune, în fapt, examinarea unor împrejurări care țin de regimul conflictelor de interese, iar nu de regimul incompatibilităților, astfel că excedează limitele investiției instanței disciplinare și, cu atât mai mult, ale controlului judiciar.

Dincolo de specificul procedurii disciplinare, abordării propuse de intimata - intervenientă autoare a sesizării i se opune și principiul *non reformatio in peius*, reglementat în art. 502, cu trimitere la art. 481 din Codul de procedură

civilă, care nu îngăduie ca recurenței - pârâte să i se creeze, în propria cale de atac și în lipsa unui recurs al părților cu interese contrare, o situație mai rea decât aceea din hotărârea disciplinară atacată, prin reținerea unor elemente ale unei abateri care nu a format obiect al acțiunii disciplinare.

6.2. Cu privire la legalitatea sesizării Secției pentru Judecători în materie disciplinară

Este de necontestat că, potrivit art. 98 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, judecătorii și procurorii răspund pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru faptele care afectează prestigiul justiției, aceste fapte fiind prevăzute punctual în art. 99 și art. 99¹ din același act normativ.

În conformitate cu dispozițiile exprese ale art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statului judecătorilor și procurorilor, încălcarea prevederilor legale referitoare la incompatibilități și interdicții constituie abatere disciplinară.

Potrivit dispozițiilor art. 44 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, în cazul abaterilor disciplinare săvârșite de un judecător, titularii acțiunii disciplinare pot fi Inspekția Judiciară, ministrul justiției și președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

De asemenea, conform art. 45 alin. (2) din aceeași lege: „*în cazul în care Inspekția Judiciară este titulară a acțiunii disciplinare, aceasta se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată, inclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori*”. Aspectele semnalate astfel sunt supuse unei verificări prealabile efectuate de inspectori judiciari din cadrul Inspekției Judiciare, verificare în cadrul căreia se stabilește dacă există indiciile săvârșirii unei abateri care să formeze obiect al cercetării disciplinare și, ulterior, al acțiunii disciplinare.

Inspekția Judiciară are, prin urmare, calitatea și competența de a iniția procedurile în materie disciplinară și de a exercita acțiunea disciplinară în cazul tuturor abaterilor săvârșite de judecători, fără a exista distincții procedurale în funcție de abaterile reținute.

În speță, sesizarea Inspekției Judiciare s-a realizat inițial din oficiu, în condițiile prevăzute de art. 45 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, astfel încât acțiunea disciplinară a fost exercitată cu respectarea art. 47 alin. (1) din legea specificată, Secția pentru judecători stabilind în mod corect că aceasta are calitatea de titular al acțiunii disciplinare.

În lipsa unor prevederi exprese în acest sens, regimul disciplinar aplicabil judecătorilor și procurorilor, atât din punct de vedere procedural, cât și al normelor speciale de drept material, nu poate fi golit de conținut în privința abaterii prevăzute la art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 (fost art. 99 lit. a), în forma anterioară modificării prin Legea nr. 24/2012), ca efect al reglementării înființării, organizării, funcționării, atribuțiilor și procedurilor aplicabile Agenției Naționale de Integritate, așa cum tind să demonstreze recurențele.

Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate și Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, conțin norme generale în materia incompatibilităților și conflictelor de interese, aplicabile tuturor categoriilor de persoane enumerate în cuprinsul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 176/2010, între care, la pct. 7, figurează judecătorii, procurorii, magistrații- asistenți, asimilații acestora și asistenții judiciari, fără ca noul cadru normativ să conțină vreo prevedere care să înlăture competența Inspecției Judiciare în cadrul procedurii de cercetare disciplinară.

Dimpotrivă, art. 63 din. (3) din Legea nr. 144/2007, care nu a fost modificat sau abrogat prin Legea nr. 176/2010, a instituit o limitare pentru Agenția Națională de Integritate, în sensul că prevederile privind verificarea conflictelor de interese și constatarea incompatibilităților nu se aplică magistraților în activitatea de soluționare a cauzelor aflate pe rolul instanțelor și al parchetelor de pe lângă acestea cu privire la care s-a invocat conflictul de interese ori starea de incompatibilitate.

Prin urmare, s-a reținut corect că Inspecția Judiciară are competența legală de a constata fapta ce se circumscrie abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 republicată, verificările sub acest aspect realizându-se în cadrul cercetării disciplinare prealabile.

Sușinerile pârâtei în sensul că în cauză sunt aplicabile doar dispozițiile Legii nr. 176/2010 nu pot fi primite, în condițiile în care Secția pentru judecători în materie disciplinară nu poate fi sesizată direct în baza raportului de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate, ci doar în modalitatea prevăzută de Legea nr. 317/2004, de către titularii acțiunii disciplinare expres indicați în acest act normativ, chiar dacă faptele ce fac obiectul verificărilor disciplinare au fost constatate și printr-un raport întocmit de către Agenția Națională pentru Integritate.

De altfel, verificările pe care Agenția Națională de Integritate le efectuează în limitele legale de competență vizează situațiile ce pun în discuție conflictele de interese și incompatibilitățile, nu și cele care se circumscriu abaterilor disciplinare săvârșite de magistrați. Efectuarea de verificări de către această instituție publică nu se poate substitui verificărilor efectuate de Inspecția Judiciară din perspectivă disciplinară, chiar dacă vizează aceleași aspecte, dar din perspectiva unor exigențe suplimentare, de procedură, dar și de fond.

Prin urmare, sesizarea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de instanță disciplinară, a fost realizată cu respectarea dispozițiilor legale în materie, prin întocmirea unui act de sesizare de către Inspecția Judiciară, ca titular al acțiunii disciplinare.

În motivele de recurs redactate de avocații Lucian Mihai și Valentin Berea, recurenta-pârâtă a susținut că prevederile legale în vigoare o îndreptățeau să considere, în mod rezonabil, că Agenția Națională de Integritate este instituția abilitată să verifice existența unei posibile incompatibilități, iar în motivele de recurs redactate prin apărătorul Mădălin Niculeasa a susținut caracterul exclusiv al competenței Agenției Naționale de Integritate, care ar reieși cu prisosință din prevederile Legii nr. 176/2010, din prevederile Legii nr. 317/2004, astfel cum a au fost interpretate oficial de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 1245 din 20 noiembrie 2014 și din aplicarea principiului cooperării loiale între autoritățile publice, coroborat cu principiul evitării paralelismului instituțional.

Așa cum s-a reținut în repetate rânduri în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, exigențele de calitate a legii impun ca aceasta să fie clară, accesibilă și previzibilă, astfel ca destinatarii să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile și să fie capabili să prevadă, într-o măsură rezonabilă în funcție de circumstanțele cauzei, sensul unor restricții și consecințele ce pot apărea într-un caz determinat (*cazul Sunday Times c. Regatului Unit, hotărârea din 26 aprilie 1979*), fie și cerând sfatul superiorului ori bazându-se pe o interpretare conținută într-o hotărâre judecătorească (*cazul Rekvenyi c. Ungariei*) sau apelând la profesioniști în domeniu (*cazul Open Door și Dublin Well Woman c. Irlandei*), aceștia din urmă fiind nevoiți să ofere dovada unei mari prudențe în exercitarea activității lor (*cazul Cantoni c. Franței*).

În acest context, chiar dacă se pornește de la premisa că evoluția legislativă în materie a fost de natură să genereze, în cazul magistraților, un paralelism parțial în ceea ce privește competența verificării situațiilor de incompatibilitate și de conflict de interese, Înalta Curte reține că practica administrativă și judiciară nu oferă elemente care să fundamenteze interpretarea expusă în motivele de recurs.

Astfel, contrar argumentelor invocate în recurs, prin Hotărârea nr. 1245 din 20 noiembrie 2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nu s-a afirmat caracterul exclusiv al competenței Agenției Naționale de Integritate, ci a fost analizată compatibilitatea dintre cele două tipuri de reglementări (cuprinse, pe de o parte, în Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative și, pe de altă parte, în Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și în Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii), fiind stabilite unele reguli de urmat în procedura de constatare și sancționare a incompatibilităților în cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat de Agenția Națională de Integritate, fără a exclude ipoteza în care procedura disciplinară este declanșată

și își urmează cursul independent de existența sau inexistența unui raport de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate.

Că nu este vorba despre o competență exclusivă a acestei autorități publice, reiese cu precădere din conținutul explicit al art. 3 din dispozitivul hotărârii analizate: „*Prevederile Legii nr. 176/2010, cu privire la imposibilitatea aplicării sancțiunii avertismentului, sunt aplicabile judecătorilor și procurorilor în toate cazurile, indiferent dacă Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat sau nu de Agenția Națională de Integritate*”.

Nici jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară nu poate constitui un temei care să inducă în mod rezonabil concluzia că Agenția Națională de Integritate este singura instituție abilitată să verifice existența unei posibile incompatibilități. Dimpotrivă, în practica judiciară a Completului de 5 judecători au fost identificate decizii definitive de sancționare disciplinară a unor judecători pentru incompatibilitatea atrasă de încălcarea prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, în condițiile în care Inspekția Judiciară s-a sesizat din oficiu, iar nu în baza unei sesizări formulate de Agenția Națională de Integritate. Sunt de menționat, în acest sens, Decizia nr. 27 din 2 martie 2015, prin care s-a respins recursul împotriva Hotărârii nr. 7J din 11 iunie 2014 a Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători în materie disciplinară (incompatibilitate între calitatea de judecător detașat și membru al unor consilii de administrație); Decizia nr. 229 din 27 iunie 2016, prin care s-a respins recursul împotriva Hotărârii nr. 16J din 9 septembrie 2015 a Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători în materie disciplinară (incompatibilitate între calitatea de judecător și cea de asociat și administrator al unei societăți); Decizia nr. 165 din 26 octombrie 2015, prin care s-a soluționat recursul împotriva Hotărârii nr. 3J din 18 februarie 2015 a Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători în materie disciplinară, care a fost reformată doar sub aspectul individualizării sancțiunii disciplinare (incompatibilitate între calitatea de judecător în România și cea de judecător în cadrul misiunii EULEX din Kosovo).

S-a susținut totodată că existența unui raport de evaluare al Agenției Naționale de Integritate ce stabilește că nu există stare de incompatibilitate ar inhiba, juridic vorbind, procedura disciplinară, fie prin faptul că cercetarea disciplinară nu se mai continuă, fie că acțiunea disciplinară își oprește cursul (în ipoteza în care cercetarea disciplinară ar fi fost finalizată înainte de depunerea Raportului de evaluare), prin reluarea considerațiilor referitoare la competență exclusivă a Agenției Naționale de Integritate.

Un răspuns pertinent nu poate fi dat decât cercetând conținutul normativ al textelor de lege referitoare la atribuțiile, procedura și soluțiile pe care le poate adopta Consiliul Superior al Magistraturii, respectiv Agenția Națională de Integritate.

O astfel de susținere nu poate fi primită, din considerente legate în primul rând de modalitatea în care legiuitorul le-a reglementat activitatea - *Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției* - art. 1 alin. (1) din Legea nr. 317/2004; Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare - art. 44 alin. (1) din lege; *în ceea ce privește activitatea Agenției Naționale de Integritate*, relevante sunt dispozițiile art. 8 din Legea nr. 176/2010, conform cărora (1) scopul Agenției este asigurarea integrității în exercitarea demnităților și funcțiilor publice și prevenirea corupției instituționale, *prin exercitarea de responsabilități în evaluarea declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute la art. 1, pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice*. În îndeplinirea acestui scop, Agenția poate dezvolta relații de colaborare prin încheierea de protocoale cu entități din țară sau din străinătate, respectiv (2) Activitatea de evaluare efectuată de inspectorii de integritate din cadrul Agenției se desfășoară cu privire la situația averii existente pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice, a conflictelor de interese și a incompatibilităților persoanelor care fac obiectul prezentei legi, conform prevederilor acesteia, *care se completează cu dispozițiile actelor normative în vigoare*.

Dispozițiile art. 22 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 ilustrează cel mai clar modalitatea în care cele două entități juridice interacționează, după proceduri distincte, dar foarte clar conturate - (3) *Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare*.

Cele două autorități, având proceduri care se armonizează în temeiul unor dispoziții explicite ale legii, nu pot ajunge în situația unui conflict de competență real, principiul loialei cooperări între autoritățile publice coroborat cu principiul evitării paralelismului instituțional fiind pe deplin respectat. Mai mult, reglementarea la care am făcut referire se integrează scopului acestei legi - asigurarea integrității și transparenței în exercitarea funcțiilor și demnităților publice și prevenirea corupției instituționale.

Dispozițiile art. 22 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, conform cărora dacă în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate constată inexistența unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese, întocmește un raport în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul evaluării, în condițiile art. 17 alin. (5) teza a doua, au constituit temeiul în baza căruia pârâta a obținut un raport de evaluare pe care l-a valorificat, în apărare, în cauza pendinte.

Semnificația unui astfel de raport de evaluare urmează a fi valorizată pe fondul raportului juridic litigios, prin coroborarea lui cu celelalte probe administrate în cauză.

În consecință, soluția de respingere a excepției nelegalei sesizări a Secției pentru Judecători în materie disciplinară, dispusă prin hotărârea atacată cu recurs, este legală.

6.3. Cu privire la prescripția răspunderii disciplinare

Potrivit dispozițiilor art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare *„acțiunea disciplinară poate fi exercitată în termen de 30 de zile de la finalizarea cercetării disciplinare, dar nu mai târziu de 2 ani de la data la care fapta a fost săvârșită.”*

Din probatoriul administrat, rezultă îndubitabil că fapta reținută ca abatere disciplinară a avut loc în perioada 17 iulie 2014 – 2 august 2014, având caracter continuu, astfel încât exercitarea acțiunii disciplinare de către Inspekția Judiciară, la data de 27 iunie 2016 (data înregistrării acțiunii disciplinare pe rolul Secției pentru judecători), s-a făcut s-a făcut cu respectarea termenului de 2 ani de la săvârșirea abaterii, prevăzut de textul legal mai sus citat, precum și în termenul de 30 de zile de la data finalizării cercetării disciplinare – 30 mai 2016.

Aserțiunea acestei recurente, în sensul că termenul de 2 ani ar avea în vedere inclusiv finalizarea acțiunii disciplinare, deci și soluționarea acesteia, atât în fond, cât și în recurs, este lipsită de fundament și urmează a fi înlăturată.

Justețea raționamentului instanței de disciplină este fundamentată în primul rând sub aspect terminologic, textul de lege reglementând în mod explicit *„exercitarea”* acțiunii disciplinare, iar nu *„finalizarea”* acesteia. În examinarea acestei chestiuni, relevant, prin concordanța sa, este și conținutul noțiunii de prescripție extinctivă, aceasta fiind definită ca *„acel mod de înlăturare a răspunderii civile, constând în stingerea dreptului material la acțiune neexercitat în termenul stabilit de lege”*.

Interpretarea normei menționate, în contextul celorlalte reglementări din economia aceleiași legi, este, de asemenea, de natură a infirma susținerea pârâtei recurente, în sensul că legea nu conține prevederi în materie sau că s-ar încălca principiul potrivit căruia termenele de prescripție vizează răspunderea juridică în ansamblu, iar nu etapele în baza cărora respectiva răspundere se stabilește.

În Decizia nr. 71 din 11 mai 1999, invocată de recurenta judecător, Curtea Constituțională a României a reținut, în esență, că termenele de prescripție a răspunderii disciplinare *„constituie, pe de o parte, o măsură de protecție a angajaților față de aplicarea arbitrară a unui regim sancționator, iar pe de altă parte, ele asigură stabilitatea raporturilor juridice de muncă”*.

În egală măsură, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că termenele de prescripție servesc mai multor scopuri importante, și anume să asigure securitatea și finalitatea juridică, să protejeze potențialii pârâți de plângerile tardive care pot fi dificil de contestat și să prevină orice nedreptate

care poate rezulta în cazul în care instanțele ar fi obligate să se pronunțe cu privire la evenimente care au avut loc în trecutul îndepărtat, pe baza unor probe care este posibil să fi devenit nesigure și incomplete din cauza trecerii timpului (a se vedea *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, 22 octombrie 1996, pct. 51, *Culegere* 1996-IV). Termenele de prescripție constituie o trăsătură comună a sistemelor juridice interne ale statelor contractante în ceea ce privește infracțiunile penale, disciplinare sau de altă natură (Cauza *Oleksandr Volkov contra Ucrainei*, *Cererea nr. 21722-11*, par. 137).

Or, în cazul judecătorilor și procurorilor, prin Legea nr. 317/2004 și prin normele secundare în materie a fost instituită o procedură disciplinară ce asigură garanții suplimentare ale respectării drepturilor magistratului vizat, prin reglementarea separată a unei proceduri prealabile de cercetare disciplinară, efectuate de Inspekția Judiciară, care nu poate aplica ea însăși o sancțiune, ci investește în acest sens, printr-o acțiune disciplinară, secția corespunzătoare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. După derularea unei proceduri administrativ - jurisdicționale caracterizate de contradictorialitate, secția investită pronunță o hotărâre prin care, dacă este cazul, admite acțiunea și aplică o sancțiune disciplinară. Sancțiunea disciplinară astfel aplicată nu are caracter definitiv, pentru că hotărârea este supusă căii de atac a recursului, ce are efect suspensiv de executare, conform art. 51 alin. (4) din legea nr. 317/2004.

Prin urmare, procedura disciplinară aplicabilă în cazul magistraților cuprinde mai multe etape care în mod rezonabil nu pot fi încadrate într-un termen fix de doi ani de la săvârșirea faptei, raportul juridic în cadrul căruia se antrenează răspunderea disciplinară epuizându-se după soluționarea recursului potrivit regulilor cuprinse în Codul de procedură civilă. De aceea, nu poate fi acceptată interpretarea propusă de recurenta judecător, în sensul că termenul prevăzut de art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 ar viza prescripția aplicării sancțiunii disciplinare, iar nu a dreptului la acțiune disciplinară.

Având în vedere statutul special al judecătorilor și procurorilor, reglementat în mod distinct, printr-o lege care conține prevederi exprese în materie, nu se poate reține aplicabilitatea, în completare sau prin analogie, a dispozițiilor cu caracter general cuprinse în art. 252 din Codul muncii sau art. 77 alin. (5) din Legea nr. 188/1999, privind statutul funcționarilor publici, invocate, de asemenea, de recurenta - pârâtă.

Potrivit art. 252 din Codul muncii,

„(1) Angajatorul dispune aplicarea sancțiunii disciplinare printr-o decizie emisă în formă scrisă, în termen de 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoștință despre săvârșirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârșirii faptei.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, în decizie se cuprind în mod obligatoriu:

a) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară;

b) precizarea prevederilor din statutul de personal, regulamentul intern, contractul individual de muncă sau contractul colectiv de muncă aplicabil care au fost încălcate de salariat;

c) motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate de salariat în timpul cercetării disciplinare prealabile sau motivele pentru care, în condițiile prevăzute la art. 251 alin. (3), nu a fost efectuată cercetarea;

d) temeiul de drept în baza căruia sancțiunea disciplinară se aplică;

e) termenul în care sancțiunea poate fi contestată;

f) instanța competentă la care sancțiunea poate fi contestată.

(3) Decizia de sancționare se comunică salariatului în cel mult 5 zile calendaristice de la data emiterii și produce efecte de la data comunicării.

(4) Comunicarea se predă personal salariatului, cu semnătură de primire, ori, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reședința comunicată de acesta.

(5) Decizia de sancționare poate fi contestată de salariat la instanțele judecătorești competente în termen de 30 de zile calendaristice de la data comunicării.”

În ceea ce privește regimul disciplinar aplicabil funcționarilor publici, art. 77 alin. (5) din legea nr. 188/1999 prevede că „sancțiunile disciplinare se aplică în termen de cel mult 1 an de la data sesizării comisiei de disciplină cu privire la săvârșirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 2 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare”. Conform art. 80 din aceeași lege, „funcționarul public nemulțumit de sancțiunea aplicată se poate adresa instanței de contencios administrativ, solicitând anularea sau modificarea, după caz, a ordinului sau dispoziției de sancționare”.

Este lesne de observat că în ambele situații, spre deosebire de modul în care este antrenată răspunderea disciplinară a magistraților, sancțiunea disciplinară este aplicată printr-un act juridic unilateral, care își produce efectele de la data comunicării către destinatar, legea neprevăzând un efect suspensiv de drept al contestației adresate instanței competente, iar această diferență de regim juridic imprimă o incompatibilitate a reglementărilor care exclude posibilitatea aplicării lor în speță.

Problema de drept a inaplicabilității prevederilor generale ale Codului Muncii în ceea ce privește prescripția răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor a fost dezlegată, în coordonate asemănătoare, și în Decizia nr. 269 din 23 octombrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători, prin care a fost respins recursul împotriva Încheierii din 13 ianuarie 2016 și Hotărârii nr.20J din 31 octombrie 2016, pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători în materie disciplinară în dosarul nr.39/J/2015.

Nici argumentul jurisprudențial rezultat din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în Cauza *Oleksandr Volkov contra Ucrainei*(Cererea nr.

21722-11) nu are semnificația acordată de recurența judecător, atât reglementările naționale, cât și circumstanțele de fapt fiind diferite.

În hotărârea respectivă, instanța de contencios european a constatat că dreptul intern ucrainean „*nu prevede niciun termen de prescripție în privința procedurilor pentru revocarea din funcție a unui judecător pentru încălcarea jurământului*” și nu a apreciat că ar fi necesar să se indice care ar trebui să fie durata termenului de prescripție, dar a considerat că o abordare atât de limitată a măsurilor disciplinare aplicabile judecătorilor pune în pericol grav securitatea raporturilor juridice (par. 139).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a ajuns la această concluzie în contextul în care faptele examinate de Consiliul Superior al Magistraturii în anul 2010 datau din perioada 2003- 2006, partea fiind pusă într-o poziție dificilă, întrucât trebuia să își construiască apărarea cu privire la unele evenimente petrecute într-un trecut îndepărtat (par. 138). Situația nu este similară celei din prezentul litigiu, dat fiind faptul că acțiunea disciplinară a fost formulată în termenul de doi ani prevăzut de art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, intervalul de timp scurs de la data săvârșirii faptei (iulie - august 2014) și întregul context al circumstanțelor cauzei nefiind de natură să limiteze posibilitățile de asigurare a unei apărări efective a recurenței - pârâte.

În consecință, modalitatea de calcul a termenului de prescripție, stabilită de către Secția pentru judecători, ca instanță de disciplină, prin raportare la dispozițiile art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 și la momentul finalizării faptei, este legală, răspunderea disciplinară a judecătorului Camelia Bogdan pentru fapta ce constituie obiectul acțiunii disciplinare exercitate în cauză de către Inspekția Judiciară nefiind prescrisă.

6.4. Cu privire la existența abaterii disciplinare

- ***Cadrul normativ. Sensul noțiunilor de „funcție” și „incompatibilitate”***

Așa cum s-a menționat anterior, dispozițiile art. 98 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor delimitează cadrul angajării răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor nu numai la abaterile de la îndatoririle de serviciu, ci și la faptele care afectează prestigiul justiției.

În speță, acțiunea disciplinară exercitată împotriva judecătorului Camelia Bogdan a avut ca obiect săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Potrivit dispozițiilor acestui text legal, constituie abatere disciplinară încălcarea prevederilor legale referitoare la incompatibilități și interdicții privind judecătorii și procurorii.

Regimul incompatibilităților în această materie are coordonate constituționale, în art. 125 alin. (3) din Constituția României prevăzându-se că „*funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior*”.

În mod similar, conform art. 132 alin. (2) din Constituția României *„funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”*.

Aceste norme constituționale sunt transpuse în planul legii organice prin art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care stipulează că *„funcțiile de judecător, procuror, magistrat - asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice și private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii”*.

O reglementare similară se regăsește și în art. 101 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, prevăzându-se că *„Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”*.

Tot astfel, art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor dispune în sensul că *„Judecătorii și procurorii nu pot cumula această calitate cu nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”*.

În contextul examinat, se observă și semnificația juridică a dispozițiilor art. 7 din Carta universală a judecătorului, care consacră fără echivoc faptul că judecătorul nu trebuie să dețină nicio altă funcție, publică sau privată, remunerată sau neremunerată, care nu este pe deplin compatibilă cu atribuțiile și statutul unui judecător.

Ceea ce se impută în speță recurentei Camelia Bogdan este faptul că, exercitând efectiv și funcția de judecător, aceasta a deținut și calitatea de prestator de servicii, în temeiul unui contract de prestări servicii profesionale (servicii de formare), încheiat cu S.C. FDI Top Consult SRL(în calitate de beneficiar), obiectul convenției civile respective fiind furnizarea de servicii de instruire (formare) de către magistrat în cadrul sesiunilor de training organizate pentru 260 persoane din cadrul APIA, în Programul de formare profesională *„Implementarea și aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene”*, derulat în cadrul proiectului UMP - CESAR *„Furnizarea serviciilor de consultanță pentru organizarea cursurilor de instruire a personalului A.P.I.A. ”*, așa cum s-a prevăzut în contractul nr. 1290/16.07.2014 încheiat între beneficiarul amintit și Unitatea de Management a Proiectului *„Completarea Sprijinului Financiar acordat de Uniunea Europeană pentru Restructurarea Agriculturii în România”*.

Relevant este că situația de fapt astfel reținută nu este contestată în materialitatea sa de către recurente.

Temeiurile de drept și argumentele teoretice, doctrinare, de interpretare, invocate de autoarele recursurilor, sunt inapte să susțină criticile formulate din această perspectivă, vizând: extinderea textului de lege peste textul constituțional cu același obiect de reglementare, pretinsele erori de stabilire, interpretare și aplicare a cadrului legal incident, neîntrunirea condițiilor prevăzute de textele legale expuse punctual anterior, pentru atragerea răspunderii disciplinare a judecătorului Camelia Bogdan, precum și inexistența elementelor constitutive ale abaterii în discuție.

Așa cum s-a menționat și anterior, interdicția pentru judecători și procurori de a îndeplini orice altă funcție publică sau privată este prevăzută la nivel constituțional, fiind reglementată ca o cerință esențială a statutului lor.

Sub un prim aspect, se reține că această interdicție, instituită atât prin de art. 125 alin. (3) din Constituție, cât și prin art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, reprezintă o garanție a *independenței și imparțialității justiției*, valori supreme ale sistemului judiciar.

În recurs, se menționează că incompatibilitatea constituie o excepție de la principiul fundamental al dreptului la muncă, consacrat prin art. 41 alin. (1) din Constituția României („*Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă*”) și, de aceea, art. 125 alin. (3) trebuie interpretat restrictiv.

Interdicția de a desfășura anumite activități sau de a avea anumite funcții în paralel cu funcția de judecător nu poate fi considerată o restrângere nejustificată a dreptului la muncă, deoarece persoana căreia îi sunt destinate aceste interdicții și-a ales în mod liber profesia, respectiv pe aceea de magistrat, *cu restricțiile inerente acestei profesii, ce servesc scopului activității specifice*, de a îndeplini actul de justiție sau de a contribui la îndeplinirea acestuia, magistratul fiind în cunoștință de cauză cu privire la toate rigorile impuse de respectivul statut.

Argumentele *exceptio est strictissimae interpretationis* și *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus* nu funcționează în această situație cu valențele de neconformitate constituțională expuse, pentru că, spre deosebire de regimul general al raporturilor de muncă, în care, așa cum rezultă din art. 35 din Codul Muncii, cumulul de funcții este regula, cu excepțiile expres prevăzute de lege, în cazul judecătorilor și procurorilor, prevederile constituționale și celelalte norme în materie consacră incompatibilitatea drept o regulă având ca finalitate respectarea principiului separației puterilor în stat și independenței puterii judecătorești, fără să contravină în vreun fel libertății persoanei de a își alege singură și liberă profesia, libertate garantată de art. 41 alin. (1) din Constituție.

Sub un alt aspect, Înalta Curte reține că dispoziția constituțională cuprinsă în art. 125 alin. (3), are un caracter general, de principiu, ceea ce nu înlătură posibilitatea ca, în dinamica vieții sociale, prin actele normative de implementare a principiilor constituționale, să se nuanțeze reglementarea raportului social.

De aceea, este lipsit de fundament argumentul potrivit căruia prin includerea sintagmei „în condițiile legii” în prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 se adaugă nepermis la dispoziția constituțională, ceea ce ar atrage inaplicabilitatea textului din legea organică la speța dedusă judecării.

Reglementând în această modalitate, legiuitorul a recunoscut și a consacrat normativ o realitate factuală și anume că, participând la viața socială și juridică, cu respectarea legii, judecătorul poate îndeplini anumite „funcții”, similare celei didactice din învățământul superior, care să nu fie incompatibile cu funcția de judecător sau procuror, acordând noțiunii de *funcție* un sens propriu, adecvat contextului și scopului reglementării și în deplină conformitate cu litera și spiritul Constituției.

Interpretarea restrictivă a noțiunii de *funcție* în sensul unei activități remunerate, prestate în mod regulat și organizat, propusă de recurenta judecător, nu este în acord cu litera și spiritul dispozițiilor art. 125 alin. (3) din Constituție, în condițiile în care, din interpretarea teleologică a normei menționate, rezultă, în mod evident, că la stabilirea ca regulă a incompatibilității funcției de judecător cu alte funcții, legiuitorul constituant a avut în vedere natura acestei profesii și imperativul respectării unor garanții de imparțialitate, independență și transparență.

În jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.1082 din 8 septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.659 din 3 octombrie 2009), Curtea Constituțională a statuat, printre altele, că legiuitorul este liber să instituie obligații suplimentare în sarcina aceluia personal care desfășoară o activitate de o anumită natură și importanță, aceste obligații constituind veritabile garanții ale desfășurării activității sub semnul imparțialității, integrității și transparenței.

În considerarea tuturor celor expuse, strict cu privire la abaterea constând în încălcarea regimului incompatibilităților și interdicțiilor, în limitele expuse anterior la pct. 6.1, se constată justa stabilire a cadrului legal aplicabil de către instanța de disciplină, incidența prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, ca și a textelor corespunzătoare din legislația secundară, fiind corect reținută drept fundament de drept al soluției atacate.

Este semnificativ de menționat în acest context faptul că, în ciuda argumentelor și a criticilor expuse din perspectiva examinată, recurenta judecător nu a înțeles să formuleze în mod explicit o excepție de neconstituționalitate și nici vreo excepție de nelegalitate.

Conceptul de *funcție* nu are numai valența semantică menționată de recurenta judecător, rezultată dintr-o interpretare restrictivă, sensul de dicționar al cuvântului fiind și cel de „activitate prestată de cineva pentru a se achita de obligațiile impuse de serviciu; însărcinare, sarcină; slujbă” sau „calitate, rol, sarcină”.

Dacă s-ar admite că interdicția prevăzută atât în Constituție, cât și în

Legea nr. 303/2004, vizează doar acele funcții exercitate în mod organizat și cu regularitate, ar însemna să se considere că un judecător ar putea desfășura, cu caracter ocazional, orice tip de activități, mai puțin cele interzise expres, fără a deveni incompatibil, ceea ce nu este în spiritul reglementării, scopul acestor limitări fiind tocmai acela de a împiedica magistratul să se implice în orice activitate, fie ea de lungă sau scurtă durată, care i-ar putea știrbi credibilitatea în fața justițiabililor și care ar putea crea și cea mai mică aparență de lipsă de imparțialitate.

Prin natura lui, conceptul de „incompatibilitate” la care se referă art. 99 lit. b), raportat la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, are o definiție generală, dar la decelarea sensului acestei noțiuni în contextul normativ al statutului judecătorilor și procurorilor contribuie și alte prevederi ale aceleiași legi, care, pe de o parte, enumeră expres o sumă de activități sau calități interzise judecătorilor și procurorilor, conturând regimul interdicțiilor (art. 7-10) și, pe de altă parte, reglementează expres activitățile permise, alături de funcțiile didactice în învățământul superior și de formare a profesiilor juridice: art. 10 alin. (3) teza I, *„Judecătorilor și procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor.”*; art. 11, *„ (1) Judecătorii și procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic. (2) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale. (3) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.”*

Între aceste limite operează incompatibilitățile generale, constând în interzicerea cumulului funcției de judecător sau procuror cu alte calități sau activități care, prin caracterul lor, nu se conciliază cu rigorile statutului profesional și ale activității de îndeplinire a justiției.

Această abordare a fost conturată și în practica administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii, în exercitarea atribuțiilor derivate din rolul său constituțional, de garant al independenței justiției, într-o manieră menită să asigure previzibilitatea interpretării și orientarea rezonabilă a conduitei unui magistrat diligent.

Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 698/22.06.2015 s-a stabilit că *„ orice activitate ce presupune o însărcinare, un mandat din partea altei persoane în vederea îndeplinirii unor atribuții concrete, se circumscrie, în genere, conceptului de funcție publică sau privată”*, iar prin mai multe hotărâri s-a reținut incompatibilitatea funcției de judecător cu *activități remunerate*, în afara învățământului superior, fără legătură cu justiția

ori în comisii de examinare în afara sistemului judiciar (hotărârile nr. 440/2015, 82/2016, 788/2015, 1185/2015, 1498/2016).

În cadrul marjei de apreciere permise de lege, Consiliul Superior al Magistraturii a interpretat dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 în sensul că aceste dispoziții permit, alături de exercitarea funcțiilor din învățământul didactic universitar și activităților de instruire care fac parte din formarea inițială și continuă la nivelul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, și activități similare celei didactice universitare, în cadrul instituțiilor de formare aparținând altor profesii juridice.

De asemenea, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 261/2008, s-a stabilit că este posibilă participarea în calitatea de *experti în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție*, a judecătorilor, procurorilor, grefierilor și a personalului de specialitate juridică asimilat magistraților.

Totodată, în *Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1184 din 10 noiembrie 2015*, s-a hotărât că funcția de judecător este compatibilă cu calitatea de membru în cadrul Grupului de experți privind politica Uniunii Europene în materie penală, considerându-se că, dacă judecătorii și procurorii pot exercita funcții didactice în învățământul superior, pot exercita funcții de instruire în cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, precum și în cadrul unor programe sau proiecte unde activitatea desfășurată nu diferă substanțial de activitatea prestată în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau al Școlii Naționale de Grefieri.

Aserțiunea recurenței judecător, în sensul că hotărârile de principiu sunt lovite de nulitate absolută întrucât adăugă la norma constituțională și exced competența legală a Consiliului Superior al Magistraturii, nu poate fi reținută, acestea fiind adoptate în exercitarea atribuțiilor administrative legate de gestionarea carierei magistraților, în scopul unificării practicii Consiliului Superior al Magistraturii în ceea ce privește interpretarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 și al respectării principiului securității juridice.

Examinarea sistematică, literală și logico-juridică a conținutului actelor menționate, conduce la concluzia că necesitatea interpretării uniforme, pe calea hotărârilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a conținutului noțiunii de *funcție* este justificată și de împrejurarea că ipoteza art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 cuprinde o largă varietate de activități pe care, în dinamica vieții sociale și juridice, magistrații sunt puși în situația de a le desfășura cu respectarea textului constituțional de referință și, pe cale de consecință, a regimului incompatibilităților și interdicțiilor impus acestora.

Modul de interpretare a dispozițiilor legale analizate și teza recurenței-pârâte, conform căreia, interdicția instituită prin art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 ar viza *cumulul de funcții exercitate în mod organizat și cu regularitate*, este contrazisă și de accețiunea acordată instituției

incompatibilității la nivel european, de exemplu, prin Avizul nr. 3/2002 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni fiind instituite anumite interdicții în ceea ce privește desfășurarea altor activități de către magistrați.

În concluziile scrise depuse la dosar, recurenta - intervenientă a menționat referirea pe care hotărârea recurată o face la lucrarea nr. 18743/1154/2011, în sensul că în ședința din 12.07.2011, Consiliul Superior al Magistraturii ar fi decis că exercitarea de către un magistrat a unei activități de pregătire în cadrul unei societăți (*comerciale*) nu conduce la o stare de incompatibilitate.

Din informațiile publicate pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, (http://old.csm1909.ro/csm/linkuri/25_07_2011_42672_ro.pdf), la poziția 40 din ordinea de zi soluționată a ședinței din data de 12 iulie 2011 („*Punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios nr. 18318/1154/2011 privind exercitarea unei activități de pregătire în cadrul unei societăți comerciale de către un magistrat*”), reiese că Plenul Consiliului a decis, dimpotrivă, următoarele:

„ Soluție. În ceea ce privește solicitarea formulată de domnul..., judecător la..., având în vedere faptul că din adresa transmisă nu rezultă modul de organizare și funcționare a instituției care desfășoară activitatea de pregătire pentru admiterea la Institutul Național al Magistraturii și nici temeiul în baza căruia se desfășoară activitatea de formare, arătându-se doar că este o societate comercială, care nu este acreditată ca instituție de învățământ și nici nu este integrată în sistemul de învățământ de niciun grad, având natură comercială, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că, în măsura în care activitatea desfășurată de către un magistrat excede activităților de care s-a făcut vorbire în cuprinsul notei direcției de specialitate, devin aplicabile dispozițiile privitoare la incompatibilități. ”

Este adevărat că în practica evolutivă a Consiliului Superior al Magistraturii s-a înregistrat o tendință de interpretare restrictivă a sferei incompatibilităților, corelativ cu o interpretare extensivă a prevederilor legale privind activitățile permise judecătorilor și procurorilor, dar această abordare are ca element determinant legătura activităților permise cu justiția, cu celelalte profesii juridice, precum și desfășurarea lor într-o manieră similară activității învățământului superior sau activității de formare organizate în cadrul Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri.

În plus, fiecare dintre situațiile examinate a prezentat unele particularități care au impus abordări punctuale.

Rămâne de examinat dacă, prin hotărârea recurată, Secția pentru Judecători în materie disciplinară a interpretat corect prevederile legale și a acordat situației de fapt rezultate din probe o semnificație juridică adecvată în raport cu valențele constituționale acordate regimului incompatibilităților judecătorilor și procurorilor și cu modul de redactare a textelor normative

specifice, în care regula este cea a interzicerii cumulului, cu excepțiile prevăzute de lege.

Pe fond, având în vedere conținutul abaterii disciplinare în discuție, conturat de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004, astfel cum a fost completat de celelalte dispoziții legale menționate și cum a fost circumstanțiat prin actele emise în lămurire și interpretare de Plenul Consiliului Superior, în cadrul controlului exercitat pe calea recursului, se constată că Secția pentru judecători în materie disciplinară a stabilit cu temei existența acestei abateri în sarcina judecătorului Camelia Bogdan, fiind, contrar susținerilor autoarelor recursurilor, întrunite cumulativ elementele constitutive ale respectivei abateri.

- ***Latura obiectivă***

Examinarea elementului material al abaterii disciplinare deduse judecății trebuie realizată pornind de la conținutul noțiunii de *funcție* (publică sau privată), a cărei exercitare este interzisă magistratului, cu excepțiile prevăzute de lege, atrăgând starea sa de incompatibilitate, prin raportare la rolul și statutul judecătorului în societate.

Așa cum reiese din considerentele expuse anterior, imperativul respectării independenței și imparțialității justiției prin toți actorii ei justifică acordarea unui înțeles extins respectivului concept, ce obiectivează interdicția prevăzută de art. 125 alin. (3) din Constituție.

Se impune, prin urmare, a se constata că, în cadrul activităților ce pot fi catalogate ca „*funcții*”, în înțelesul acestui termen, trebuie avute în vedere și însărcinările, îndatoririle, atribuțiile, rolurile, misiunile, sinonime prin care este definit, sub aspect terminologic, cuvântul „*funcție*”.

Această împrejurare confirmă justetea raționamentului instanței de disciplină, care a validat interpretarea *lato sensu* dată respectivei noțiuni de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și a analizat faptele reproșate judecătorului prin prisma hotărârilor de principiu ale acestei autorități.

Participarea recurentei- pârâte, în calitate de lector, la Programul de formare profesională „Implementarea și aplicarea viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene” organizat în cadrul proiectului UMP - CESAR „Furnizarea serviciilor de consultanță pentru organizarea cursurilor de instruire a personalului A.P.I.A, relevă, pe de o parte, valența de însărcinare, atribuție, rol (asimilată semantic noțiunii de *funcție*) prohibită magistraților, de natură a atrage starea de incompatibilitate.

Relevantă sub acest aspect, este, în primul rând, modalitatea de selectare a judecătorului pentru prestarea respectivei activități, selectare care nu s-a realizat în mod transparent și potrivit uzanțelor, prin intermediul vreunei autorități din domeniul sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanță, Institutul Național al Magistraturii sau Școala Națională de Grefieri), sesiunile de training fiind organizate de o asocierie de societăți comerciale specializate în

servicii de consultanță, respectiv asocierea S.C. Gama Proconsult S.R.L. și S.C. FDI Top Consult S.R.L.

Este, de asemenea, semnificativ, sub aspectul împietării principiului independenței judecătorului, faptul necontestat că recurenta- pârâtă s-a angajat să desfășoare activitatea în discuție printr-o convenție de drept privat, un contract de prestări servicii, subordonându-se, contra unei remunerații, unor obligații contractuale asumate față de o societate comercială cu scop lucrativ, anume S.C. FDI Top Consult S.R.L (care, potrivit scrisorii de interes depuse pentru participarea la procedura de atribuire a contractului pentru servicii de consultanță este o „*companie românească specializată în servicii de consultanță integrată și management pentru dezvoltarea de afaceri pe teritoriul României*”).

Aceste aspecte rezultă din proba cu înscrisuri administrată în cauză, fiind consemnate și în Raportul de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate:

„ Selectarea lectorilor în cadrul programului de formare/instruire a fost realizată exclusiv de către S.C. FDI Top Consult S.R.L, aceștia având contract cu societatea respectivă și obligații față de aceasta, nu față de UMP.

Cu privire la modalitatea utilizată de S.C. FDI Top Consult S.R.L în selecția lectorilor pentru sesiunile de instruire, tematica de curs a acoperit două obiecte distincte, viitoarea Politică Agricolă Comună (PAC), respectiv prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene.

.....

Pentru secțiunea de prevenire a fraudei și a corupției, nefiind experți sau practicanți în acest domeniu (juridic), s-a căutat un specialist din piață. Întrucât societatea nu are o metodologie sau procedura pentru identificarea experților necesari la diferite proceduri, se apelează fie la experți cu care s-a colaborat anterior fie, cum este și cazul de față, se solicită recomandări de la parteneri, colaboratori, etc.

*Astfel, în urma căutărilor și a recomandărilor primite, societatea a identificat doi experți care corespundeau cerințelor de calificare, și anume Ștefănescu Violeta (lector specializat în acest domeniu) și **Bogdan Camelia**.*

*Ambilor experți li s-a solicitat CV-ul și disponibilitatea pentru participarea la cursuri. **Bogdan Camelia** a fost cea care a răspuns în timp util solicitării și a transmis CV-ul în data de 02.07.2014, motiv pentru care a fost inclusă în scrisoarea de interes, depusă în data de 03.07.2014.*

.....

Astfel, în data de 16.07.2014, data încheierii Contractului nr. 1290, S.C. FDI Top Consult S.R.L a transmis persoanei evaluate prin e-mail invitația nr. 16.07.1/16.07.2014 de a se alătura echipei de proiect începând cu data de 20.07.2014, ca lector pentru secțiunea „Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene”, urmând ca la data de 17.07.2014 să fie încheiat Contractul nr. 17.07.3/17.07.2014.”

Caracterul de drept privat al raportului juridic în care s-a plasat recurenta-judecător și întregul context factual exclud incidența prevederilor H.G. nr. 215/2012 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015, a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015, document multidiscplinar care trasează o serie de valori fundamentale și principii de politici publice anticorupție, precum și obiective specifice în sarcina entităților publice reprezentând puterea executivă, legislativă și judecătorească și administrația publică locală.

Pe de altă parte, modul concret și circumstanțele în care s-a desfășurat activitatea specificată, conturate de probatoriul administrat, atestă neîndeplinirea condițiilor pentru a fi incidentă situația de excepție referitoare la activitățile derulate în cadrul *programelor cu finanțare externă pentru justiție*.

Faptul că obiectul prestării de servicii l-a constituit transmiterea, sub forma unor cursuri, a unor informații pe o problemă generală de drept, de interes actual (*prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene*), care ar putea să constituie obiect al cenzurii judiciare în cazul intervenirii unei conduite ilicite, nu are semnificația de similitudine cu activitățile pentru justiție care să înlăture starea de incompatibilitate, câtă vreme programul nu era unul destinat justiției, ci viza Politica Agricolă Comună, destinatarii și beneficiarii acelor cursuri erau funcționari publici din cadrul A.P.I.A., iar din înscrierile depuse la dosarul de recurs rezultă că, dintre cei 248 de participanți la cursul de formare profesională, numai 6 erau consilieri juridici, profesioniști ai dreptului. Plusul de valoare pe care multidiscplinaritatea îl aduce într-un astfel de program poate fi asigurat, de exemplu, prin intermediul activităților permise de art. 11 din Legea nr. 303/2004.

Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură (A.P.I.A.) și ministerul de resort sunt *autorități administrative din sfera puterii executive*, iar împrejurarea că administrația publică, în sens material, constă în activitatea desfășurată în regim de putere publică în vederea organizării executării și executării în concret a legii nu constituie, în sine, un argument pentru a plasa prestarea de servicii efectuată în cadrul și în beneficiul lor ca fiind una pentru justiție, în general.

În contextul factual al speței, nici tematica sesiunilor de formare

profesională ce au constituit obiectul prestării de servicii nu poate constitui, *per se*, temei al exonerării de răspundere disciplinară, dar aceasta urmează a fi avută în vedere cu ocazia exercitării controlului judiciar asupra modalității de individualizare a sancțiunii.

Existența sau inexistența calității de expert TAIEX în perioada de referință nu are semnificație în plan disciplinar, câtă vreme activitatea desfășurată de recurenta- pârâtă nu se încadrează în cele permise de prevederile art. 5 alin. (1) din legea nr. 303/2004, astfel cum au fost interpretate în practica administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii și în jurisprudența disciplinară.

Argumentul jurisprudențial invocat în recurs, referitor la anularea raportului de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate în cazul unui alt judecător, nu este în măsură să conducă, prin el însuși, la concluzia neîntrunirii laturii obiective a abaterii disciplinare examinate, pentru că din considerentele Deciziei nr. 2356 din 22 iunie 2017, a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal (hotărâre judecătorească singulară identificată în materia analizată) rezultă că a fost reținută o situație de fapt care prezintă unele particularități ce nu se regăsesc în cauza de față.

În decizia amintită, s-a făcut referire la practica administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii în ceea ce privește activitatea de formare și perfecționare profesională a altor profesii juridice și s-a stabilit inexistența unei încălcări a regimului juridic al incompatibilităților de către judecătorul care a fost parte în acel dosar, în considerarea faptului că activitatea didactică desfășurată de către acesta în cadrul programelor de formare și perfecționare profesională se adresa membrilor Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, *organism independent cu activitate administrativ-jurisdicțională*, înființat pentru soluționarea contestațiilor în materia achizițiilor publice, menit „să promoveze o calitate mai bună a soluționării litigiilor în materia achizițiilor publice, dar și să reducă volumul de activitate al instanțelor de judecată” .

Cât privește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, invocată în sprijinul apărării recurente- pârâte de recurenta- intervenientă Asociația Forumul Judecătorilor, în sensul încălcării art. 6 par.1 din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale în ceea ce privește principiul securității juridice, Înalta Curte reține, pe de o parte, că în hotărârea din 16 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 471/ 30 iunie 2013, în cauza *Bernd împotriva României* (indicată de parte drept *Siegle c. României*), s-a reținut că s-au pronunțat două hotărâri judecătorești irevocabile contradictorii, cu privire la aceeași persoană (Siegle Bernd), pe baza aceluiași elemente de fapt și de drept. Pe de altă parte, în cauzele *Stănciulescu împotriva României* și *Ilie Șerban împotriva României* s-a reținut pronunțarea, în cauzele reclamanților, a unor soluții contrare unei jurisprudențe unitare consolidate în cadrul instanței supreme timp de mai mulți ani; C.E.D.O nu a exclus

posibilitatea revirimentului jurisprudențial fondat pe o nouă interpretare a legii, dar a reținut că hotărârile în litigiu nu pot fi calificate astfel, pentru că instanța supremă nu a explicat în niciun fel motivele schimbării poziției sale și a revenit, ulterior, la jurisprudența sa constantă.

Or, situația din speță nu se încadrează în niciuna dintre ipotezele expuse, pentru că decizia evocată privește o altă persoană, are o bază factuală care prezintă asemănări, dar nu este identică și, după cum s-a menționat mai sus, are caracter singular în jurisprudența de până acum a Inaltei Curți.

Față de toate considerentele prezentate, se constată corecta stabilire a existenței laturii obiective a abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004.

Fără a se relua argumentele pentru care s-a înlăturat teza privind competența exclusivă a Agenției Naționale de Integritate, tot în acest context, trebuie menționat că Secția pentru judecători a acordat o corectă relevanță probatorie constatărilor autorității menționate, referitoare la situația cauzei, obiectivate inițial în adresa nr. 10626/14 iulie 2014 și, ulterior, în raportul de evaluare nr. 21350/GI 1/20 mai 2016.

Potrivit art. 261 din Codul de procedură civilă, instanța examinează probele administrate, pe fiecare în parte și în ansamblul lor, și le apreciază în mod liber, potrivit convingerii judecătorului, în afară de cazul când legea stabilește puterea lor doveditoare.

Or, în procedura disciplinară derulată în coordonatele trasate de prevederile Legii nr. 303/2004 și ale Legii nr. 317/2004, raportul de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate în aplicarea Legii nr. 176/2010 nu are o valoare probatorie prestabilită, ci pe aceea a unui înscris autentic ce urmează a fi apreciat în ansamblul probelor administrate.

Instanța disciplinară a reținut în mod corect că nu este ținută de concluziile raportului de evaluare, această abordare fiind justificată, în afara considerentelor ce țin de cadrul normativ, și de împrejurarea că, prin prisma atribuțiilor și obiectivelor sale specifice, Agenția Națională de Integritate nu a fost preocupată de conotația disciplinară a antrenării judecătorului evaluat într-un raport de drept privat, printr-un contract de prestări de servicii în care a avut calitatea de prestator, încheiat cu o societate comercială .

Cât privește efectele juridice și cadrul legal de contestare, semnificația juridică unui raport de evaluare întocmit în temeiul art. 22 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, prin care se constată că nu există elemente de incompatibilitate, este diferită de cea a raportului emis în temeiul art. 21 alin. (1) din Legea 176/2010, conform căruia, dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a informării de către persoana care face obiectul evaluării, inspectorul de integritate consideră în continuare că sunt elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei

incompatibilități, întocmește un raport de evaluare. Acest din urmă tip de raport poate fi contestat de persoana care a facut obiectul evaluării, în termen de 15 zile de la comunicare, la instanța de contencios administrativ, în temeiul art. 22 alin. (1) din aceeași lege, iar odată definitivat, generează obligația sesizării organelor competente pentru declanșarea procedurii disciplinare .

Deși nu vizează situația juridică din cauza de față, pentru că Agenția Națională de Integritate nu a emis un raport de constatare a stării de incompatibilitate, este de menționat că și în acest caz Inspekția Judiciară este autoritatea competentă să efectueze cercetarea disciplinară a judecătorilor și procurorilor, în temeiul normelor speciale aplicabile acestora; sancțiunea disciplinară nu intervine automat, pentru art. 25 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 conține două ipoteze normative diferite, în sensul că fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de incompatibilitate sau de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

Pentru toate argumentele prezentate, hotărârea atacată va fi menținută sub acest aspect, cu precizarea că acele considerente reținute din perspectiva prevederilor art. 5 alin. (2), fără caracter decisiv în economia cauzei, care vizează nu incompatibilitatea, ci conflictul de interese, vor fi înlăturate, întrucât excedează conținutul laturii obiective a abaterii pentru care a fost sesizată instanța de disciplină (încălcarea regimului general al incompatibilităților).

- ***Latura subiectivă***

Nici în ceea ce privește criticile formulate în privința *laturii subiective* a abaterii disciplinare, argumentele invocate nu sunt de natură să înlătore încadrarea juridică stabilită de instanța de disciplină, care a reținut corect că, deși judecătorul nu a urmărit rezultatul acțiunii sale, l-a prevăzut și a acceptat posibilitatea încălcării prevederilor legale referitoare la incompatibilități și interdicții.

Este de observat că magistratul nu poate invoca buna-credință contrapunând-o obligației de rezervă, care impunea prudență în alegerea activităților pe care urma a le desfășura în afara celor specifice funcției de judecător și a tipului de raport juridic încheiat în acest scop, chiar dacă, în convingerea sa, acele activități erau menite să pună în valoare și să transmită cunoștințele și experiența într-un domeniu al dreptului.

Acceptarea selectării sale, în modalitatea anterior expusă, asumarea conștientă a obligațiilor contractuale față de o societate de drept privat cu scop patrimonial, faptul că, intuind existența unei posibile stări de incompatibilitate, judecătorul nu s-a adresat organismului profesional care, din punct de vedere instituțional, coordonează, îndrumă și garantează independența justiției, ci a ales o manieră informală de a se adresa conducerii de la acea vreme a Agenției Naționale de Integritate, sunt aspecte care, probate necontestat, relevă existența

cumulativă a factorului intelectual și a celui volitiv care conturează latura subiectivă sub forma intenției indirecte.

Este adevărat că nu există o obligație expresă a magistratului de a se adresa Consiliului Superior al Magistraturii și nu se poate reproșa recurenței o practică administrativă ulterioară, contradictorie cel puțin la nivelul aparențelor, a unei alte autorități publice. Aspectele reținute mai sus nu sunt însă de natură să contureze, în opinia unui observator rezonabil, conduita unui magistrat diligent în scopul de a respecta toate exigențele profesiei, ceea ce, în mod evident, instanța de disciplină a sancționat în cauză fiind tocmai această manifestare în contradicție cu statutul recurenței.

- ***Rezultatul vătămător și legătura de cauzalitate***

Consecința imediată și directă a acestei conduite, pe care recurențele încearcă să o ignore, constă în deteriorarea încrederii și a respectului față de funcția de magistrat prin subminarea independenței acestuia, cu consecința afectării imaginii și prestigiului justiției, ca sistem și serviciu public.

Aprecierile proprii cu privire la lipsa urmărilor conduitei neconforme sunt irelevante, întrucât răspunderea disciplinară a judecătorului derivă din exigența de care acesta trebuie să dea dovadă prin comportamentul său, atât în exercitarea atribuțiilor de serviciu, cât și în afara acestora, respectiva exigență fiind stabilită în temeiul unor aspecte obiective, iar nu pe baza evaluărilor unilaterale.

În consecință, se constată că instanța de disciplină a reținut în mod just că fapta reproșată judecătorului Camelia Bogdan, *aceea de a fi prestat activitate de instruire remunerată în temeiul unui contract încheiat cu o societate comercială, în cadrul unui proiect derulat în domeniul viitoarei Politici Agricole Comune, iar nu pentru justiție*, intră în sfera de reglementare a dispozițiilor art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004, prin hotărârea atacată fiind corect reliefate: existența faptelor, a conduitei ilicite, a urmărilor prejudiciabile și a legăturii de cauzalitate dintre fapta ilicită și rezultatul produs, ceea ce susține legalitatea încadrării sale în abaterea disciplinară prevăzută de textul legal menționat.

- ***Argumente de practică judiciară***

Concluzia este confirmată și de practica anterioară în materie disciplinară a instanței supreme, Completul de 5 judecători reținând, de exemplu, incompatibilitatea între calitatea de judecător detașat și cea de membru al unor consilii de administrație, în condițiile în care la dosarul cauzei fusese depus un punct de vedere contrar al Agenției Naționale de Integritate (Decizia nr. 27/2 martie 2015).

De asemenea, în Decizia nr. 165/26 octombrie 2015 s-a reținut incompatibilitatea între calitatea de judecător în România și cea de judecător în cadrul Misiunii EULEX din Kosovo, în situația în care judecătorul nu a urmat procedura legală de detașare la o autoritate a Uniunii Europene, ci a încheiat un

contract individual cu Misiunea EULEX și, „în vederea valorificării unui interes personal, chiar dacă derivat dintr-unul profesional, a încălcat conștient cadrul legal ce reglementează statutul profesiei”.

6.5. Cu privire la individualizarea sancțiunii

În cadrul cenzurii de legalitate, se constată, însă, temeinicia criticilor formulate de recurente prin motivul de recurs vizând nelegalitatea individualizării sancțiunii, Înalta Curte reținând că, la individualizarea sancțiunii, nu s-au respectat pe deplin criteriile legale ce trebuie avute în vedere și principiul proporționalității între gravitatea abaterii și intensitatea reacției disciplinare.

În acest sens, Înalta Curte reține că, în temeiul art. 49 alin. (6) din Legea nr. 317/2004, Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul în care constată că sesizarea este întemeiată, aplică una dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege, în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător sau procuror și cu circumstanțele personale ale acestuia.

Potrivit art. 100 din legea nr. 303/2004, sancțiunile disciplinare care se pot aplica judecătorilor și procurorilor, *proporțional cu gravitatea abaterilor*, sunt:

- a) avertismentul;
- b) diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu până la 20% pe o perioadă de până la 6 luni;
- c) mutarea disciplinară pentru o perioadă de până la un an la o altă instanță sau la un alt parchet, situate în circumscripția altei curți de apel ori în circumscripția altui parchet de pe lângă o curte de apel;
- d) suspendarea din funcție pe o perioadă de până la 6 luni;
- e) excluderea din magistratură.

Sanctiunea disciplinară constând în „*excluderea din magistratură*”, aplicată recurenteii pârâte, este, așadar, cea mai severă dintre sancțiunile disciplinare ce se pot aplica magistraților, astfel cum acestea sunt enumerate în lege.

În dezacord cu hotărârea Secției pentru judecători în materie disciplinară, Înalta Curte apreciază că abaterea reținută în cauza de față, constatată în privința unei singure situații de incompatibilitate, nu are caracterul deosebit de grav care să justifice aplicarea celei mai grele sancțiuni, ignorându-se, pe de o parte, singularitatea abaterii reproșate și, pe de altă parte, caracterul gradual al aplicării sancțiunilor în jurisprudența disciplinară.

Astfel, nu este lipsit de semnificație faptul că, deși, în speță, Inspekția Judiciară a fost investită cu analiza a trei abateri disciplinare, s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare doar pentru una dintre ele, împrejurare ce nu poate fi neglijată la evaluarea întinderii răspunderii disciplinare stabilite în sarcina recurenteii judecător.

În plus, potrivit art. 49 alin. (6) din Legea nr. 317/2004, republicată, la aplicarea sancțiunii disciplinare prevăzute de lege, un alt criteriu de care instanța

de disciplină trebuia să țină seama, pe lângă aspectul gravității, îl reprezintă și circumstanțele personale ale magistratului, deci întregul context în care s-au săvârșit respectivele abateri.

Astfel, se constată că judecătorul Camelia Bogdan are o activitate în magistratură de peste 10 ani și o pregătire profesională meritorii, deține titlul de doctor în domeniul dreptului penal, a deținut calitatea de formator colaborator al Școlii Naționale de Grefieri, a publicat numeroase studii juridice, a participat la diverse programe de formare, este absolventă a unui curs al Băncii Mondiale vizând recuperarea produselor infracțiunilor și nu a mai primit vreo altă sancțiune disciplinară, aspecte care prezintă semnificație și care trebuiau valorificate cu prilejul individualizării sancțiunii.

În consecință, se impune o reapreciere a sancțiunii, la individualizarea căreia trebuie să se țină cont și de aspectele favorabile recurenței- pârâte, astfel cum au fost reliefate de probatoriul administrat în cauză. Acestea conduc la concluzia aplicării unei sancțiuni situate la nivel mediu pe scala de severitate prevăzută în art. 100 din Legea nr. 303/2004, care să nu producă efectul îndepărtării din magistratură, iremediabil asupra carierei, dar, în același timp, să atragă atenția asupra gravității faptei comise și a consecințelor acesteia, luând în considerare și aspectele judicios reținute de instanța disciplinară cu privire la conduita neconformă cu statutul judecătorului și la modul în care partea s-a raportat la faptă și la consecințele ei.

În acest sens, a fost avută în vedere și practica anterioară a Completului de 5 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care, prin Decizia nr. 165/26 octombrie 2015, în care s-a reținut incompatibilitatea între calitatea de judecător în România și cea de judecător în cadrul Misiunii EULEX din Kosovo, a înlocuit sancțiunea excluderii din magistratură, aplicată de instanța disciplinară, cu sancțiunea mutării disciplinare a judecătorului la o altă instanță, pe o perioadă de 6 luni.

În raport cu temeinicia criticilor formulate din această perspectivă, prin prisma prevederilor art. 488 alin. (1) pct.8 din Codul de Procedură Civilă, recursurile sunt fondate și vor fi admise.

Se va casa în parte hotărârea atacată, în ceea ce privește sancțiunea excluderii din magistratură, care se va înlocui cu sancțiunea constând în mutarea disciplinară pe o perioadă de 6 luni, la Curtea de Apel Târgu Mureș, începând cu data de 15 ianuarie 2018, sancțiune prevăzută de art. 100 lit. c) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, urmând a fi menținute celelalte dispoziții ale hotărârii atacate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DECIDE:**

Cu majoritate:

Admite recursurile declarate de pârâta Bogdan Camelia și intervenția Asociația Forumul Judecătorilor din România împotriva Hotărârii nr. 1/J din 8 februarie 2017, pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecatori în materie disciplinară în dosarul nr. 14/J/2016.

Casează în parte hotărârea atacată, în ceea ce privește sancțiunea excluderii din magistratură, pe care o înlocuiește cu sancțiunea constând în mutarea disciplinară pe o perioadă de 6 luni, la Curtea de Apel Târgu Mureș, începând cu data de 15 ianuarie 2018, sancțiune prevăzută de art. 100 lit. c) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Menține celelalte dispoziții ale hotărârii recurate.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 13 decembrie 2017.

PREȘEDINTE

Judecător Gabriela Elena Bogasiu,
Vicepreședintele Înaltei Curți
de Casație și Justiție

JUDECĂTORI

Mihaela Tăbârcă

Mirela Polițeanu

MAGISTRAT-ASISTENT

Niculina Vrâncuț

Red. N.V./2 ex./12.01.2018

Cu opinia separată a doamnei judecător Rodica Susanu și a domnului judecător Cristian Daniel Oana, în sensul că:

Admite recursurile declarate de pârâta Bogdan Camelia și intervenția Asociația Forumul Judecătorilor din România împotriva Hotărârii nr. 1/J din 8 februarie 2017, pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecatori în materie disciplinară în dosarul nr. 14/J/2016.

Casează în parte hotărârea atacată, în sensul că respinge, ca neîntemeiată, acțiunea disciplinară exercitată de reclamanta Inspekția Judiciară împotriva pârâtei Bogdan Camelia, judecător în cadrul Curții de Apel București.

Respinge cererile de intervenție accesorie formulate în interesul reclamantei Inspekția Judiciară de către Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS) și Asociația Grupul pentru Investigații Politice (GIP).

Admite cererea de intervenție accesorie formulată în interesul pârâtei Bogdan Camelia de către Asociația Forumul Judecătorilor din România.

Menține celelalte dispoziții ale hotărârii recurate.

JUDECĂTORI

Rodica Susanu

Cristian Daniel Oana

Înalta Curte de Casație și Justiție
Completul de 5 judecători în materie civilă nr. 1
Dosar nr. 869/1/2017
Decizia civilă nr. 336 din 13 decembrie 2017

Opinie separată

În dezacord cu majoritatea membrilor completului, subsemnații judecători Rodica Susanu și Cristian Daniel Oana considerăm că, în conformitate cu dispozițiile art. 497 Cod procedură civilă 2010 (în continuare, CPC), se impunea admiterea recursurilor declarate de pârâta Bogdan Camelia și intervenienta Asociația Forumul Judecătorilor din România împotriva Hotărârii nr. 1/J din 8 februarie 2017 pronunțată de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători în materie disciplinară în dosarul nr. 14/J/2016, casarea în parte a hotărârii atacate, respingerea ca neîntemeiată a acțiunii disciplinare exercitate de reclamanta Inspekția Judiciară împotriva pârâtei Bogdan Camelia, judecător în cadrul Curții de Apel București, respingerea cererilor de intervenție accesorie formulate în interesul reclamantei Inspekția Judiciară de către Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS) și Asociația Grupul pentru Investigații Politice (GIP), admiterea cererilor de intervenție accesorie formulată în interesul pârâtei Bogdan Camelia de către Asociația

Forumul Judecătorilor din România și menținerea celorlalte dispoziții ale hotărârii recurate.

Având în vedere că potrivit art. 44 alin. 1 din Legea nr. 317/2004 Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, Hotărârea nr. 1/J din 8 februarie 2017 pronunțată de Secția pentru judecători în materie disciplinară în dosarul nr. 14/J/2016 va fi denumită în continuare „Hotărârea”, „Hotărârea recurată” sau „Hotărârea instanței disciplinare”.

În mod corespunzător, Secția pentru judecători în materie disciplinară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii va fi denumită „instanță disciplinară” sau „primă instanță”.

Considerentele opiniei separate vor fi structurate după cum urmează:

Punctul 1 va cuprinde câteva precizări privind obiectul opiniei separate și va arăta limitele acesteia în raport cu opinia majoritară în ce privește excepțiile prescripției răspunderii disciplinare și a nelegalei sesizări a instanței disciplinare.

Punctul 2 va discuta fondul recursului, motivele de nelegalitate a Hotărârii și va urmări clarificarea câtorva noțiuni esențiale (concepte) pentru înțelegerea abaterii disciplinare de care este acuzată recurenta Camelia Bogdan, respectiv cele de incompatibilitate, conflict de interese, interdicție, funcție publică și funcție privată. De asemenea, va discuta și va preciza competența autorităților publice în evaluarea situațiilor de incompatibilitate și conflict de interese.

Lipsa de rigoare în definirea și folosirea conceptelor juridice precum și încălcarea normelor de competență în emiterea actelor administrative au condus în final la nelegalitatea Hotărârii și la punerea în discuție a unor valori fundamentale pentru o justiție independentă.

Punctul 3 va sintetiza concluziile prezentei opinii separate.

1. Precizări privind obiectul opiniei separate; punct de vedere referitor la excepțiile prescripției răspunderii disciplinare și nelegalei sesizări a instanței disciplinare

Prin Hotărârea recurată, instanța disciplinară a respins excepțiile prescripției răspunderii disciplinare și nelegalei sesizări a instanței și, judecând pe fond, a admis acțiunea disciplinară cu toate consecințele ce decurg din aceasta pentru celelalte cereri formulate în cauză.

Opinia separată privește în primul rând fondul cauzei și consecințele ce rezultă din admiterea acțiunii disciplinare.

De asemenea, deși este de acord cu respingerea ambelor excepții, se impun următoarele precizări:

Excepția prescripției răspunderii disciplinare este legal soluționată de prima instanță; sub acest aspect nu există divergență de opinii.

În schimb, ceea ce recurenta a invocat cu titlu de excepție a nelegalei sesizări a instanței disciplinare (în limitele în care este discutată în recurs, respectiv pentru lipsa unui raport de evaluare care să constate existența incompatibilității întocmit de Agenția Națională de Integritate, care este singura autoritate competentă să evalueze incompatibilitatea) nu reprezintă, prin conținutul ei, o excepție, și de aceea apărarea recurente, în ciuda denumirii greșite, se cuvenea a fi discutată pe fondul recursului, drept motiv de nelegalitate a Hotărârii instanței disciplinare deoarece, după cum se va arăta, apărarea se încadrează în motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 CPC.

Într-adevăr, lipsa unui raport de evaluare care să constate existența incompatibilității, întocmit de Agenția Națională de Integritate (ANI sau Agenția), nu reprezintă o excepție deoarece nu este de natură să întârzie sau să oprească judecată fondului.

Judecata fondului presupune stabilirea drepturilor și obligațiilor părților în cadrul raportului de drept rezultat din exercitarea acțiunii disciplinare, respectiv constatatarea îndeplinirii/neîndeplinirii condițiilor pentru atragerea răspunderii disciplinare, raportat la normele de drept material incidente în cauză.

Apărarea în discuție se referă la neîndeplinirea uneia din aceste condiții și se alătură astfel celorlalte apărări de fond.

Ea nu reprezintă nici excepție de procedură, deoarece nu privește regulile de compunere sau constituire a instanței, competența acesteia sau procedura de judecată și nici excepție de fond, deoarece nu privește dreptul la acțiune (deși, eronat, este prezentată astfel chiar de către pârâta recurentă).

Opinia minoritară, la fel ca și cea majoritară, la fel ca și prima instanță, nu are nicio îndoială că Inspekția Judiciară are drept la acțiune și că poate sesiza instanța disciplinară și de aceea este de acord cu respingerea excepției nelegalei sesizări.

Se diferențiază însă de opinia majoritară și de prima instanță prin aceea că va lua în considerare apărarea pe fond și, pentru considerentele pe care le va arăta la discutarea celui de-al doilea motiv de nelegalitate, o va considera întemeiată, în limitele și în forma acolo precizate.

2. Cu privire la fondul recursului

2.1 Considerații prealabile referitoare la motivele de nelegalitate a Hotărârii instanței disciplinare

Pârâta recurentă Bogdan Camelia a fost sancționată cu excluderea din magistratură pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 alin. (1)

lit. b din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv pentru „încălcarea prevederilor legale referitoare la incompatibilități și interdicții privind judecătoria și procurorii”.

Din cuprinsul sentinței recurate rezultă că prevederile legale avute în vedere de Consiliul Superior al Magistraturii (numit în continuare CSM), presupus încălcate de părâta recurentă, sunt următoarele:

- art. 125 alin. (3) din Constituția României, potrivit căroră „Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”;

- art. 5 alin. (1) din Legea nr.303/2004, potrivit căroră „Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice și private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii”;

- art. 5 alin. (2) din Legea 303/2004, potrivit căroră "Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu".

- art. 101 din Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, potrivit căroră „Funcția de judecător și procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”;

- art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 328/2005, potrivit căroră „Judecătorii și procurorii nu pot cumula această calitate cu nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”;

- art. 7 din Carta universală a judecătorului potrivit căroră judecătorul nu trebuie să dețină nicio altă funcție, publică sau privată, remunerată sau neremunerată, care nu este pe deplin compatibilă cu atribuțiile și statutul unui judecător.

În baza acestor texte constituționale, legale și statutare, prima instanță a definit incompatibilitatea ca reprezentând „interdicția necondiționată impusă unui demnitar sau funcționar public de a exercita anumite funcții sau calități concomitent cu demnitatea sau funcția publică, datorită unei prezumții absolute de conflict de interese care ar izvorî din deținerea simultană a acestora.

În sens general, incompatibilitatea judecătorului constă în imposibilitatea acestuia de a mai îndeplini, concomitent, și alte funcții sau servicii, iar în sens

restrâns, cu privire la un proces determinat, incompatibilitatea este situația expres prevăzută de lege când un judecător nu poate lua parte la judecarea aceluși proces.” (filele 32-33 din Hotărâre).

În acest context, opinia minoritară va discuta următoarele motive de nelegalitate:

1 - aplicarea greșită a dispozițiilor legale mai sus amintite datorită confuziei între incompatibilități, conflicte de interese și interdicții; faptele pârâtei recurente nu întrunesc elementele constitutive ale unei incompatibilități, unui conflict de interese sau unei interdicții, în sensul dispozițiilor legale mai sus amintite;

2 - încălcarea prevederilor art. 1 al. 3 din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, potrivit cărora „ *Activitatea de evaluare a declarațiilor de avere, a datelor, a informațiilor și a modificărilor patrimoniale intervenite, a intereselor și a incompatibilităților pentru persoanele prevăzute la alin. (1) și (2) se desfășoară în cadrul Agenției Naționale de Integritate, (...) ”*; pârâta recurentă a considerat că încălcarea acestor dispoziții legale poate fi invocată pe calea unei excepții procesuale; deși, după cum s-a arătat, abordarea este eronată deoarece apărarea nu este de natură să împiedice judecarea fondului, motivul de nelegalitate este întemeiat și de natură să conducă la casarea hotărârii recurate.

Ambele motive de nelegalitate atrag casarea Hotărârii în condițiile prevăzute de art. 488 alin. (1) pct. 8 CPC, pentru greșita aplicare a normelor de drept material incidente în cauză.

2.2 Primul motiv de nelegalitate

2.2.1 Considerații teoretice; clarificarea noțiunilor de incompatibilitate, conflict de interese, interdicție, funcție publică și funcție privată

La nivel constituțional, singura limitare adusă activității extrajudiciare desfășurate de judecători și procurori este aceea de a exercita o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior (art. 125 alin. 3 din Constituție).

Limitarea trebuie înțeleasă în raport cu activitățile pe care le pot desfășura ceilalți cetățeni și, deci, reprezintă o situație de excepție.

Regula este aceea că toate activitățile desfășurate conform legii sunt compatibile (libertatea de acțiune este regula într-o societate democratică) iar incompatibilitatea (limitarea acestei libertăți) este situația de excepție.

În cazul judecătorilor și procurorilor, limitarea adusă de incompatibilitate prezintă ea însăși o excepție, respectiv funcțiile didactice din învățământul superior.

Capitolul II din Titlul I al Legii nr. 303/2004 reia și precizează situația de incompatibilitate reglementată de Constituție (art. 5 alin. 1) și adaugă noi limitări funcției de judecător sau procuror, reglementând conflictele de interese (art. 5 alin. 2) și interdicțiile (art. 7-10).

Din însăși modalitatea de reglementare rezultă, după cum se va arăta, că incompatibilitatea, conflictele de interese și interdicțiile sunt instituții cu regim juridic distinct.

Astfel, incompatibilitatea reprezintă o limitare a activității extrajudiciare a judecătorilor și procurorilor și presupune exercitarea concomitentă a funcției de judecător sau procuror și a unei alte funcții publice sau private (cu excepția celor permise).

Cumulul de funcții este de natura incompatibilității, ceea ce înseamnă că cel care invocă incompatibilitatea trebuie să indice funcția publică sau privată exercitată concomitent cu funcția de judecător sau procuror.

Interesul personal al judecătorului sau procurorului este irelevant pentru existența incompatibilității (în multe situații de cumul de funcții există un evident interes personal, dar această împrejurare nu reprezintă decât o circumstanță și nu o condiție de existență a incompatibilității deoarece incompatibilitatea există chiar și în absența oricărui interes personal).

Observație: pe lângă incompatibilitatea rezultată din activitatea extrajudiciară, codurile de procedură civilă și penală reglementează cazurile de incompatibilitate în activitatea judiciară (art. 41 și art. 42 Cod de procedură civilă; art. 3 alin. 3, art. 64 și art. 65 Cod de procedură penală).

Nerespectarea de către judecător sau procuror a acestor dispoziții legale constituie abaterea disciplinară reglementată de art. 99 alin. (1) lit. i din Legea nr. 303/2004, care nu face obiectul judecății deoarece, prin Rezoluția Inspecției Judiciare din data de 16 iunie 2016, s-a dispus respingerea sesizării din oficiu și a sesizării conexe formulate de intervenienta intimată Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS), sub aspectul săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. b), lit. i) teza întâi și lit. k) teza întâi din Legea nr. 303/2004 iar prin Nota din data de 23 iunie 2016 a directorului Direcției de inspecție judiciară pentru judecători din cadrul Inspecției Judiciare, s-a propus infirmarea în parte a rezoluției anterior menționate, cu referire doar la abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. b) din Legea nr. 303/2004.

Așadar, Inspekția Judiciară nu a cerut sancționarea pârâtei recurente pentru încălcarea dispozițiilor legale referitoare la incompatibilitate în cazul activităților judiciare ci exclusiv a celor extrajudiciare.

Prezenta observație este importantă din două considerente:

- pe de-o parte, argumentele intimaților intervenienți FACIAS și GIP se întemeiază, parțial, pe confuzia între incompatibilitatea rezultată din activitatea extrajudiciară și incompatibilitatea în activitatea judiciară; de ex., încasarea de către judecător a unei sume de bani de la una din părțile în dosar, în temeiul unei dispoziții contractuale, pentru un serviciu prestat, poate prezenta relevanță exclusiv în cazul acestor din urmă incompatibilități;

- diferența între cele două tipuri de incompatibilități va fi decisivă pentru a înțelege și distinge între competența Agenției Naționale de Integritate și competența Inspekției Judiciare și a Consiliului Superior al Magistraturii în activitatea de cercetare a incompatibilităților.

În continuare, dacă nu se arată expres altfel, va fi avută în vedere exclusiv incompatibilitatea prevăzută de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

Potrivit art. 70 din Legea nr. 161/2003, conflictul de interes este reprezentat de *„situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative”*.

Conflictul de interese reprezintă un caz de limitare punctuală, într-una sau mai multe situații determinate, a activității judiciare a judecătorilor și procurorilor datorită contrarietății dintre interesul personal și interesul îndeplinirii justiției sau interesul general al societății.

În cazul conflictului de interese, judecătorul sau procurorul va trebui să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție față de care există interesul personal (cf. art. 5 alin. 2 din Legea nr. 303/2004), ceea ce înseamnă că va putea să desfășoare celelalte activități judiciare față de care nu există conflict.

Într-adevăr, anumite interese se declară anual de judecători (cf. art. 1 pct. 7 și art. 4 din Legea nr. 176/2010) iar existența unui astfel de interes (de ex., calitatea de membru într-o asociație profesională) nu atrage interdicția generală de a mai exercita funcția de judecător (altfel spus, nu atrage incompatibilitatea în sensul art. 5 alin. 1 din Legea nr. 303/2003) ci doar obligația de abținere în situația în care interesul îndeplinirii justiției sau interesul general al societății intră în conflict cu interesul personal declarat.

Această caracteristică diferențiază conflictul de interese de incompatibilitatea reglementate de Legea nr. 303/2003.

O altă diferență este următoarea: condiția cumulului de funcții, esențială pentru existența situației de incompatibilitate în activitatea extrajudiciară, este irelevantă în cazul conflictului de interese. Dacă o astfel de condiție ar fi

comună, art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2003 ar fi redundant deoarece nu ar avea niciun sens să reglementezi conflictul de interese în cazul judecătorilor și procurorilor incompatibili.

De asemenea, numai în cazul conflictului de interese (nu și al incompatibilității sau interdicțiilor) judecătorul sau procurorul are posibilitatea să se adreseze colegiului de conducere, în condițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004.

Din cele de mai sus rezultă că cel care invocă situația de conflict de interese va trebui să indice cazul sau situația concretă în raport cu care interesul personal este în conflict și, de asemenea, să justifice conflictul.

Interdicțiile sunt limitări exprese și punctuale în activitatea extrajudiciară a judecătorilor și procurorilor instituite de lege pentru protejarea interesului și independenței justiției.

Așadar, interdicțiile se aseamănă atât cu incompatibilitatea reglementată de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 (ambele privesc activitatea extrajudiciară) cât și cu conflictul de interese (sunt limitări punctuale, raportate la una sau mai multe situații precis determinate).

Diferă însă atât de incompatibilitate, deoarece condiția cumulului de funcții este irelevantă, cât și de conflictul de interese, deoarece interesul personal este irelevant.

Legiuitorul indică expres activitățile extrajudiciare care, independent de îndeplinirea condițiilor cerute funcției publice sau private și independent de existența interesului personal, sunt totuși interzise magistraților.

Spre diferență de incompatibilitate și conflicte de interese care, datorită naturii lor, nu pot fi definite decât în mod general, interdicțiile sunt expres enumerate în lege iar cel care invocă interdicția trebuie să indice textul de lege care o instituie.

Altfel spus, dacă situațiile de incompatibilitate și conflict de interese sunt în principiu nelimitate ca număr și trebuie analizate de la caz la caz în raport de criteriile cumulului de funcții și a interesului personal, după caz, interdicțiile sunt, din contra, expres definite și limitate ca număr.

Cu titlu de exemplu, arătăm că următoarele activități reprezintă interdicții pentru judecători și procurori:

- desfășurarea activității de lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații (art. 7 alin. 1 din Legea nr. 303/2004);

- desfășurarea de activități comerciale, direct sau prin persoane interpușe sau desfășurarea de activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură (art. 8 alin. 1 lit. a și b din Legea nr. 303/2004);

- exprimarea publică a opiniei cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul sau oferirea de

consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția (art. 10 alin. 1 și 2 din Legea nr. 303/2004).

Sediul materiei pentru interdicții este dat, în special, de art. 8 – 11 din Legea nr. 303/2004 și art. 102 – art. 104 și art. 106 din Legea nr. 161/2003.

În concluzie, incompatibilitatea, conflictul de interese și interdicțiile sunt instituții juridice diferite, cu condiții de existență distincte.

În ce privește înțelesul noțiunii de funcție, opinia minoritară pornește de la observația că ea este folosită atât în Constituție, cât și în legi și acte normative subsumate legii, spre exemplu: funcția de Președinte al României (art. 95 alin. 1 din Constituție), funcția de prim-ministru (art. 102 alin. 1 din Constituție), funcția de președinte al Consiliului de Apărare a Țării (art. 92 alin. 1 din Constituție), funcția de membru al Guvernului (art. 104 și art. 105 din Constituție), funcția de judecător (art. 124 din Constituție), funcțiile de consilier local sau județean, primar sau președinte al consiliului județean (art. 25 din legea nr. 215/2001), etc.

De asemenea, termenul de funcție este folosit în legislația muncii (de ex., art. 17 alin. 3 lit. d, art. 30, art. 34, art. 42, etc.).

În dreptul administrativ, noțiunea este definită în cazul funcției publice exercitate de funcționarii publici (nu eliminăm posibilitatea și altor cazuri particulare).

Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici *„Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome.”*

Așadar, în cazul funcționarilor publici, funcția publică se definește prin trei elemente, respectiv:

- reprezintă un ansamblu de atribuții și responsabilități,
- stabilite prin lege în scopul realizării prerogativelor de putere publică,
- ale administrației publice centrale, administrației publice locale sau ale unei autorități administrative autonome.

Degrevând definiția de diferențele specifice funcției exercitate de funcționarii publici se ajunge la genul proxim al funcției publice, la noțiunea generală de funcție publică.

Primele două elemente (ansamblu de atribuții și responsabilități stabilite prin lege în scopul realizării prerogativelor de putere publică) sunt suficient de generale astfel încât să fie comune oricărei funcții publice.

Al treilea element, generalizat, se va referi la orice autoritate publică, în sensul art. 2 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004,

respectiv „*orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public*”.

Așadar, în sens general, funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public.

Așa fiind, una din trăsăturile funcției publice este aceea că se exercită în mod continuu și permanent în raport cu scopul pentru care a fost constituită (funcția există atât timp cât există scopul pe care îl deservește); de asemenea, se distinge de alte însărcinări sau activități lipsite de prerogativele de putere publică.

Titularul funcției publice poate fi identificat în societate prin funcția pe care o exercită.

În mod corespunzător, funcția privată va avea toate trăsăturile mai sus enumerate care nu sunt incompatibile cu natura sa privată, ceea ce înseamnă că va fi lipsită de prerogativele de putere publică și de exercițiul puterii publice; celelalte caracteristici vor fi însă comune.

Așa fiind, funcția privată poate fi definită ca reprezentând un ansamblu de atribuții și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în vederea realizării unui interes legitim public sau privat (cele două tipuri de interese nu sunt, în principiu, incompatibile ci, într-o societate democratică, se armonizează), de către o persoană de drept public sau privat (într-adevăr, persoana de drept public urmărește deseori un interes legitim public fără a apela la prerogative de putere publică și la exercițiul puterii publice).

La fel ca funcția publică, funcția privată se exercită în mod continuu și permanent în raport cu scopul pentru care a fost constituită și se distinge de alte însărcinări sau activități care exced sau nu sunt necesare realizării acestui scop.

În acest sens, reprezintă funcții private, spre exemplu, funcția de profesor în învățământul universitar sau preuniversitar, funcția de educator, de medic, de avocat sau de jurisconsult, funcția de consilier juridic (atunci când titularul ei nu exercită prerogative de putere publică) și, în general, orice ocupație/profesie/meserie care este reglementată prin lege în interes public și/sau privat.

În ce privește asimilarea funcției private cu ocupația, profesia sau meseria, opinia minoritară pornește de la observația modului cum este folosită noțiunea în legislația muncii.

Astfel, deși Codul muncii (Legea nr. 53/2003) nu definește noțiunea de funcție, o folosește în mod repetat ca sinonimă cu noțiunea de ocupație (rezultă din obiectul reglementării că este avută în vedere exclusiv funcția privată).

Spre exemplu, potrivit art. 17 alin. (3) din Codul muncii, *„Persoana selectată în vederea angajării ori salariatul, după caz, va fi informată cu privire la cel puțin următoarele elemente: (...) d) funcția/ocupația conform specificației Clasificării ocupațiilor din România sau altor acte normative, precum și fișa postului, cu specificarea atribuțiilor postului”* (în același sens, art. 34 alin. 3 din Codul muncii).

De asemenea, art. 35 din Codul muncii, după ce instituie în alin. 1 regula compatibilității între diferitele activități salariate (*„Orice salariat are dreptul de a munci la angajatori diferiți sau la același angajator, în baza unor contracte individuale de muncă, beneficiind de salariul corespunzător pentru fiecare dintre acestea”*), indică în alin. 2 situația de excepție (*„Fac excepție de la prevederile alin. 1 situațiile în care prin lege sunt prevăzute incompatibilități pentru cumulul unor funcții”*).

Acest din urmă text de lege este semnificativ și sub un alt aspect: dreptul la cumulul de funcții reprezintă regula iar incompatibilitatea reprezintă excepția.

La fel ca funcția publică, funcția privată va trebui distinsă de multitudinea de activități permise de lege pe care orice cetățean le poate exercita într-o societate democratică, fără o reglementare legală specială, fără acordul vreunei autorități și fără ca prin aceasta să devină titularul unei profesii, ocupații sau meserii.

Titularul funcției private, la fel ca și cel al funcției publice, poate fi identificat în societate prin funcția pe care o exercită.

Instituind incompatibilitatea între funcția de judecător și procuror și orice alte funcții publice și private (cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și a celor de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri), art. 5 alin. (1) din Legea nr.303/2004 interzice cumulul de funcții.

Scopul nu este acela de a proteja imaginea justiției (toate funcțiile amintite sunt prestigioase) ci independența ei, deoarece funcțiile publice și private dau naștere, printre altele, obligației atingerii scopului respectivelor funcții.

Or, pentru a da măsura dreptății, funcția de judecător trebuie să fie echidistantă față de toate celelalte scopuri legitime în societate.

2.2.2 Aplicarea considerațiilor teoretice la cazul dedus judecății

În cuprinsul hotărârii recurate, CSM folosește toate cele trei noțiuni - incompatibilitate, conflict de interese și interdicții - dar încadrează în drept faptele recurenței pârâte prin trimitere la textele legale care reglementează exclusiv incompatibilitatea și conflictul de interese.

Termenul „interdicție” este folosit în cuprinsul Hotărârii într-un sens generic (respectiv, „interzis de lege”), așa cum rezultă din definiția pe care CSM o dă incompatibilității:

„Incompatibilitatea reprezintă interdicția necondiționată impusă unui demnitar sau funcționar public de a exercita anumite funcții sau calități concomitent cu demnitatea sau funcția publică, datorită unei prezumții absolute de conflict de interese care ar izvorî din deținerea simultană a acestora.”

Opinia minoritară acceptă că termenul „interdicție” poate fi folosit în acest sens general deși, fără precizări suplimentare, poate crea confuzie cu sensul particular întâlnit în art. 8 – 11 din Legea nr. 303/2004 și art. 102 – art. 104 și art. 106 din Legea nr. 161/2003.

În schimb, consideră că definirea incompatibilității prin raportare la conflictul de interese este nelegală deoarece confundă două instituții juridice distincte.

Efectul conjugat al acestor imprecizii și erori este acela că Hotărârea a fost dată cu aplicarea greșită a normelor de drept material prevăzute de art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004, pentru motivele care se vor arăta în continuare, ceea ce atrage incidența motivului de casare prevăzute de art. 488 alin. (1) 8 CPC, invocat de recurentă.

Starea de fapt:

În principiu, faptele sunt necontestate și expuse detaliat în descrierea laturii obiective a abaterii disciplinare.

Astfel, în perioada 21.07.2014 – 02.08.2014, recurenta Camelia Bogdan a susținut cursuri de instruire a funcționarilor publici din cadrul Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) în cadrul programului „*Aplicarea Viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene*” desfășurat de Unitatea de Management a Proiectului „*Completarea Sprijinului Financiar acordat de Uniunea Europeană pentru Restructurarea Agriculturii în România*” din cadrul Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (UMP-CESAR-MADR).

Serviciile de consultanță pentru instruirea personalului APIA (260 de persoane) au fost organizate și prestate de asocieria S.C. Gama Proconsult SRL și SC FDI Top Consult SRL (asociere câștigătoare a procedurii de achiziție publică) în temeiul contractului nr. 1290/16.07.2014 încheiat cu UMP-CESAR-MADR.

La data de 17.07.2014, a fost încheiat contractul de prestări servicii profesionale nr. 17.073 între SC FDI Top Consult SRL, în calitate de beneficiar, și Bogdan Camelia, în calitate de prestator de servicii, având ca obiect „*furnizarea de servicii de instruire (formare) de către Prestator pentru organizarea sesiunilor de training pentru 260 persoane din cadrul APIA referitor la Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor*”

financiare ale Uniunii Europene, așa cum este prevăzut în contractul nr. 1290/16.07.2014 încheiat între Beneficiar și Unitatea de Management a Proiectului <<Completarea Sprijinului Financiar acordat de Uniunea Europeană pentru Restructurarea Agriculturii în România>>". Pentru serviciile prestate judecătorul a încasat suma de 10.048 lei.

Anterior încheierii contractului, respectiv la data de 11.07.2014, recurenta a solicitat Agenției Naționale de Integritate (ANI sau Agenția) să precizeze dacă exercitarea simultană a calității de magistrat și a celei de formator (lector) în cadrul proiectului amintit este de natură să genereze o situație de incompatibilitate; solicitarea a fost transmisă prin intermediul poștei electronice domnului Horia Georgescu, președintele ANI, și doamnei Ioana Lazăr, funcționar în cadrul acestei instituții.

Prin adresa nr. 10626/14.07.2014, ANI a răspuns negativ, respectiv că situația nu este de natură să atragă incompatibilitatea magistratului. De asemenea, a precizat că *"este de evitat orice situație care ar genera o încălcare a regimului conflictelor de interese dacă prin deciziile sale magistratul are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative"*.

Pe parcursul cercetării disciplinare ANI a întocmit raportul nr. 21350/G/1/20.05.2016 care sprijină opinia din adresa de mai sus și arată expres că recurenta nu s-a aflat în stare de incompatibilitate deoarece calitatea de formator se încadrează în ipoteza avută în vedere prin Hotărârea CSM nr. 261/2008, prin care s-a statuat că magistrații pot participa în calitate de experți în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție.

Faptele mai sus descrise nu întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 alin. (1) lit. b din Legea nr. 303/2004 deoarece nu atrag starea de incompatibilitate nu constituie conflict de interese și nu sunt interzise de lege.

Astfel, faptele recurente nu atrag starea de incompatibilitate deoarece calitatea de lector-formator în cadrul unui proiect derulat de UMP-CESAR-MADR pentru o perioadă de aproximativ două săptămâni, nu reprezintă funcție publică sau privată în sensul legii, așa cum este descris în prezentele considerente.

Motivul este acela că, în primul rând, calitatea de lector/formator deținută de recurentă nu reprezintă un ansamblu de atribuții și responsabilități stabilite în temeiul legii și exercitate în mod continuu și permanent pentru instruirea funcționarilor publici din cadrul APIA; drepturile și obligațiile recurente au rezultat exclusiv dintr-un contract iar calitatea de lector/formator a avut o întindere limitată în timp.

Limitarea în timp nu se referă la perioada în care recurenta a deținut această calitate ci la durata în timp a calității. De regulă, o persoană ocupă o funcție publică sau privată o perioadă limitată de timp dar funcția ca atare este permanentă, în condițiile legii, în raport cu scopul pentru care a fost creată.

Pregătirea profesională a funcționarilor publici din cadrul APIA, în general, cât și pentru „*prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene*”, în special, prezintă un aspect continuu, se întinde pe întreaga durată de funcționare a instituției; or, recurenta nu a ocupat o funcție publică sau privată creată prin lege în acest scop.

Deținând calitatea de lector/formator în condițiile arătate, recurenta nu a exercitat prerogative de putere publică și nici prerogativele specifice unei noi ocupații, profesii sau meserii și, în mod constant, s-a identificat public doar prin funcția de judecător.

De altfel, așa cum rezultă din cuprinsul Hotărârii, chiar Plenul CSM are o practică administrativă constantă în sensul că activități asemănătoare celei desfășurate de recurentă sunt permise de lege, ceea ce, implicit, înseamnă că nu sunt funcții publice sau private; în acest sens sunt următoarele hotărâri și puncte de vedere:

- Hotărârea nr. 261/13.03.2008 referitoare la calitatea de experți a magistraților în cadrul unor programe cu finanțare externă pentru justiție;
- Hotărârea nr. 316/29.04.2010 referitoare la activitatea didactică desfășurată de un magistrat în cadrul Institutului Diplomatic Român;
- punctul de vedere adoptat de Plenul CSM în ședința din 19.06.2008 (lucrarea nr. 17713/1154/2008) referitor la exercitarea activității de lector titular de disciplină sau lector conducător de atelier în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților;
- Hotărârea nr. 1184/10.11.2015 referitoare la participarea judecătorilor ca experți în cadrul unor programe ce vizează politica Uniunii Europene în materie penală.

Toate aceste hotărâri și puncte de vedere se referă la situații în care magistrații desfășoară și alte activități publice decât cele judiciare fără ca prin aceasta să dobândească noi funcții publice sau private.

Acest aspect este esențial deoarece, dacă hotărârile și punctele de vedere s-ar referi la funcții publice sau private, ar adăuga la lege, respectiv la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, deoarece, în mod evident, nu reprezintă funcții „*didactice din învățământul superior*” și nici funcții „*de instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri*”.

Așadar, Hotărârea instanței disciplinare este radical contrară practicii administrative a Plenului CSM.

Opinia minoritară nu poate accepta ca respectând standardele minime de coerență situația în care, pe de-o parte, activitățile de instruire desfășurate de un

magistrat în cadrul Institutului Diplomatic Român sau a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților nu reprezintă funcții publice sau private, iar pe de altă parte, activitatea de instruire timp de câteva zile a funcționarilor publici din cadrul APIA, responsabili cu verificarea modului de cheltuire a importante fonduri naționale și europene, ar reprezenta o nouă funcție publică sau privată, ar conduce la incompatibilitate și ar justifica sancțiunea excluderii din magistratură.

Hotărârile și punctele de vedere ale Plenului CSM au instituit o practică administrativă pe care instanța disciplinară este chemată să o respecte sau, eventual, să o înlăture argumentat, în temeiul legii.

Toată această practică favorabilă recurenței este înlăturată pe motiv că judecătorul a omis să se adreseze în prealabil Plenului CSM pentru a obține un punct de vedere sau o hotărâre asemănătoare.

Totuși, Hotărârea nu indică nicio dispoziție legală care să instituie o obligație în acest sens.

Or, o astfel de dispoziție legală lipsește și, mai mult decât atât, este normal să lipsească într-o societate democratică deoarece ar aduce atingere independenței judecătorului, independență care se raportează inclusiv la sistemul judiciar din care face parte.

Altfel spus, un judecător poate să întrebe Plenul CSM dacă are nelămuriri referitoare la o situație de incompatibilitate dar nu este obligat să o facă, nu i se poate reproșa că nu a făcut-o și nu poate fi sancționat pentru încălcarea unei obligații inexistente. Judecătorul este responsabil pentru incompatibilitate nu pentru lipsa acordului prealabil al Plenului CSM.

Hotărârile și punctele de vedere ale Plenului CSM reprezintă o practică administrativă creată de situația de incertitudine în care s-au aflat de-a lungul timpului diferiți judecători și procurori, practică administrativă binevenită în concepția opiniei minoritare, destinată să lămurească incertitudinea și să preîntâmpine situații asemănătoare celei prezente.

Ele nu pot fi interpretate a fi altceva decât sunt, practică administrativă, și nu pot fi substituite unei dispoziții legale exprese care să oblige judecătorii să întrebe Plenul CSM cum este legal să se comporte în activitatea extrajudiciară.

Ceea ce este binevenit ca posibilitate ar reprezenta în cazul dat, ca obligație, o atingere directă adusă independenței judecătorului și de aceea, în interpretarea opiniei minoritare, legiuitorul a omis cu intenție și în cunoștință de cauză să legisfeze în acest sens.

De altfel, nici în cazul conflictului de interese, art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 nu instituie o obligație de sesizare a colegiului de conducere a instanței ci doar o facultate, o posibilitate legală. Judecătorul apreciază singur dacă este caz de conflict de interese, fiind responsabil pentru propria apreciere, și poate decide să se abțină sau nu, după caz; de asemenea, poate sesiza colegiul

de conducere referitor la conflict iar în cazul în care colegiul hotărăște că nu există conflict, judecătorul nu mai are obligația de abținere.

Așa cum obligația de declarare a intereselor și de evitare a conflictului de interese este evident diferită de posibilitatea de consultare a colegiului de conducere, tot așa, obligația de evitare a incompatibilității rezultate din cumulul de funcții este diferită de posibilitatea de consultare a Plenului CSM.

Obligațiile pot fi stabilite exclusiv prin lege pe când posibilitățile, tocmai datorită naturii lor neconstrângătoare, pot rezulta dintr-o practică administrativă.

Bineînțeles, pentru aceleași considerente, recurenta nu avea o obligație de a se adresa ANI, ci doar o facultate, o posibilitate de care avea deplina libertate să dispună.

Una din circumstanțele personale care poate explica acest comportament și de care CSM, în mod surprinzător, nu a ținut deloc cont, este aceea că recurenta este judecător al Curții de Apel București, Secția penală, și a pronunțat hotărâri în cauze puternic mediatizate, care au polarizat opinia publică, o dovadă în acest sens fiind dosarul nr. 25497/3/2012** (mediatizat sub denumirea de „Dosarul ICA”), care a stat inițial la baza cercetării disciplinare.

În acest context este de înțeles de ce s-a adresat unei autorități competente legal să verifice situațiile de incompatibilitatea ale magistraților.

Prima instanță nu contestă această competență ci pretinde, în mod nelegal după cum se va arăta, că este dublată de competența Inspecției Judiciare.

Lipsa obligației legale de consultare a altor autorități în stabilirea activității judiciare sau extrajudiciare își are originea în ideea de independență a judecătorului.

Astfel, independența presupune că judecătorul are deplina libertate să decidă, în limitele legii, activitățile judiciare și extrajudiciare pe care le desfășoară, fără să întrebe o altă autoritate publică și fără să aștepte permisiunea acesteia iar corolarul acestei libertăți supuse legii este dat de întreaga și deplina responsabilitate a alegerii.

Independența nu este un drept al judecătorului, care poate fi exercitat sau nu, ci o obligație de a se supune numai legii, echidistant și detașat față de celelalte autorități ale statului precum și față de propriile interese, înclinații și pasiuni.

Obligația de independență poate da naștere, în anumite situații de incertitudine, unei sarcini deosebit de dificile căreia legiuitorul îi oferă o soluție expresă prin posibilitatea de consultare a colegiului de conducere a instanței, în cazul conflictului de interese. În cazul în care colegiul decide că nu este caz de conflict, responsabilitatea judecătorului încetează, strict limitat la situația discutată.

În același fel trebuie înțeleasă și practica administrativă a Plenului CSM sau ANI.

O ultimă remarcă legată de incompatibilitate, așa cum este înțeleasă în cuprinsul Hotărârii, rezultă din extinderea noțiunii dincolo de cumulul de funcții.

Definiția incompatibilității folosită de instanța disciplinară în cuprinsul Hotărârii se referă explicit la „funcții sau calități” și „funcții sau servicii” în raport cu care funcția de judecător ar intra în conflict.

Or, nici textul constituțional nici textele legale referitoare la incompatibilitatea judecătorului nu folosesc termenii de „calități” sau „servicii” ci se referă exclusiv la funcții publice sau private.

Extinderea este nelegală din mai multe considerente.

În primul rând, după cum s-a arătat, libertatea de exercitare a activității reprezintă regula iar incompatibilitatea reprezintă excepția (art. 35 din Codul muncii stabilește explicit raportul dintre regulă și excepție în materia raporturilor de muncă).

Or, excepția este de strictă interpretare ceea ce înseamnă că noțiunile de funcție publică și privată nu pot fi interpretate extensiv nici restrictiv. Totuși, dacă există îndoială, aceasta trebuie să profite celui obligat. Ambele reguli de interpretare profită recurenței iar Hotărârea primei instanțe le neglijează în totalitate.

Pe de altă parte, dacă „serviciile” și „calitățile” nu sunt extensii ale noțiunii de funcție, atunci ele reprezintă adăugări la lege, consecință interzisă de principiul separării puterilor în stat.

În al doilea rând, noțiunile de „servicii” și „calități” sunt extrem de vagi. Orice activitate extrajudiciară a judecătorului ar putea reprezenta la un moment dat un serviciu sau o calitate. O astfel de linie de interpretare aduce atingere directă și evidentă independenței judecătorului.

În consecință, având în vedere că a faptele recurenței - constând în încheierea unui contract și în susținerea unor cursuri de instruire a funcționarilor publici din cadrul APIA, în calitate de lector/formator, în cadrul programului „*Aplicarea Viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene*” desfășurat de UMP-CESAR-MADR - nu reprezintă funcție publică sau privată, că nu există cumul de funcții și că existența cumulului de funcții ține de esența incompatibilității, opinia minoritară constată ele nu întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 alin. (1) lit. b din Legea nr. 303/2004 raportat la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, art. 101 din Legea nr.161/2003, art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 328/2005 și art. 7 din Carta universală a judecătorului.

Referitor la presupusul conflict de interese, opinia minoritară constată că Hotărârea nu indică nici activitatea sau activitățile judiciare de la care pârâta recurentă ar fi trebuit să se abțină și nici care este substanța conflictului.

După cum s-a arătat, conflictul de interese reprezintă o limitare a activității judiciare și un motiv pentru care judecătorul este obligat să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție față de care există interesul personal, putând să desfășoare însă celelalte activități judiciare față de care nu există conflict.

Omisiunea se datorează confuziei dintre incompatibilitate și conflictul de interese. După cum rezultă din definiția dată de instanța disciplinară în cuprinsul Hotărârii recurate, incompatibilitatea este o interdicție necondiționată impusă magistratului de exercitare a unei alte funcții publice sau private datorită unei prezumții absolute de conflict de interese rezultat din cumulul de funcții.

Aceasta înseamnă că, în concepția explicită a primei instanțe, ori de câte ori există incompatibilitate există automat și conflict de interese iar incompatibilitatea este interzisă de lege tocmai datorită acestuia conflict (prezumat în mod absolut).

Or, dacă incompatibilitatea reprezintă o limitare a activității extrajudiciare a magistratului, conflictul de interese reprezintă o limitare a activității judiciare; cele două instituții au condiții de existență diferite.

Judecătorii, ca toți ceilalți cetățeni, au interese personale iar simpla existență a acestora nu îi împiedică, de regulă, în exercitarea funcției.

Există situații de excepție în care un interes personal este contrar unei activități judiciare anume, desfășurată într-una sau mai multe cauze determinate. În astfel de cazuri, soluția legală presupune ca judecătorul să se abțină de la desfășurarea acelei activități judiciare iar dacă are îndoieli privind existența conflictului poate sesiza colegiul de conducere al instanței din care face parte, în temeiul art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004.

Hotărârea primei instanțe este nelegală, fiind dată cu încălcarea normelor de drept material cuprinse în art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, deoarece, deși reține existența conflictului de interese și arată în mod explicit că judecătorul a încălcat „obligația” de sesizare a colegiului de conducere a Curții de Apel București, nu indică activitatea judiciară de la care judecătorul trebuia să se abțină.

În lipsa indicării unuia din termenii conflictului, nu există conflict de interese.

În consecință, faptele recurente nu întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 alin. (1) lit. b raportat la art. 5 alin. (2) din Legea nr. 303/2004.

În sfârșit, faptele nu întrunesc nici elementele constitutive ale vreunei interdicții, în sensul particular dat acestei noțiuni de Titlul I, Capitolul II din Legea nr. 303/2004.

Este adevărat că Hotărârea nu reține explicit existența vreunei interdicții anume și nici nu indică vreun temei de drept în acest sens, folosind noțiunea într-un sens general.

Din motive de claritate, atât de necesară în contextul dat, opinia minoritară constată că, pentru considerentele arătate în cazul interdicției și conflictului de interese, faptele recurenței nu reprezintă „interdicții”, în sensul dat de Hotărâre acestui termen, și nu întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 alin. (1) lit. b din Legea nr. 303/2004 raportat la art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004, art. 101 din Legea nr.161/2003, art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 328/2005 și art. 7 din Carta universală a judecătorului.

Distinct de cele mai sus arătate, opinia minoritară ia în discuție anumite circumstanțe pe care Hotărârea recurată le consideră relevante pentru săvârșirea abaterii disciplinare, respectiv:

- în legătură cu cererea din data de 11.07.2014, adresată ANI de către recurentă, instanța disciplinară a considerat că „*nu poate fi acceptată maniera informală în care un magistrat a înțeles să lămurească eventualele îndoieli referitoare la o situație care ar fi fost de natură să genereze o stare de incompatibilitate*”; s-a apreciat că prin modalitatea familiară de adresare recurenta a urmărit să primească un răspuns rapid care să ocolească procedura legală de verificare a stării de incompatibilitate, fapt dovedit și de rapiditatea cu care a primit răspunsul (cererea a fost adresată vineri, 11.07.2014 iar răspunsul a fost primit luni, 14.07.2014); de asemenea, s-a reținut că recurenta nu a transmis Agenției toate informațiile relevante (totuși, în cuprinsul Hotărârii nu se arată ce informații ar fi fost relevante și nu au fost comunicate);

- recurenta a ignorat avertizarea din cuprinsul adresei ANI, respectiv că „*este de evitat orice situație care ar genera o încălcare a regimului conflictelor de interese dacă prin deciziile sale magistratul are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative*”.

- s-a considerat de asemenea relevant că recurenta a fost „*remunerată substanțial pentru activitatea prestată, în condițiile în care suma încasată a depășit atât salariul unui judecător cu grad de curte de apel la nivelul anului 2014, cât și salariului unui lector universitar doctor în cadrul Facultății de Drept*” (fila 40, repetat la filele 41-42 Hotărâre);

- s-a considerat că „*relevant este și faptul că pârâta a ales să se adreseze exclusiv Agenției Naționale de Integritate, deși această instituție, într-o situație*

similiară, a decis că doamna judecător [G.P.] s-a aflat într-o situație de incompatibilitate atunci când a prestat o activitate de formare profesională în domeniul achizițiilor publice, activitate pentru care a fost remunerată, raportul de evaluare nr.8562/G/II/2.03.2015 al Agenției Naționale de Integritate fiind confirmat prin sentința civilă nr.2481/6.10.2015 a Curții de Apel București - Secția a VIII a Contencios Administrativ și Fiscal, nedefinitivă”;

- s-a reținut că funcționarii publici din cadrul APIA nu sunt practicieni ai dreptului (contextul este următorul: s-a reproșat recurenteii că nu a manifestat prudență în cercetarea cu atenție a implicațiilor pe care le-ar avea asupra independenței sistemului judiciar participarea în „calitate de lector-formator în cadrul unui program care nu viza nici pregătirea unor practicieni ai dreptului și nici nu se referea la sistemul de justiție în general”; fila 39 Hotărâre).

Se va arăta că aceste circumstanțe sunt sau nerelevante sau se bazează pe greșita interpretare a legii.

În legătură cu cererea din data de 11.07.2014, adresată ANI de către recurentă, maniera formală, informală sau familiară de adresare sau promptitudinea cu care a primit răspunsul nu au nicio legătură cu abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 alin. (1) lit. b din Legea nr. 303/2004.

În ce privește așa numitele „informații relevante” netransmise ANI, Hotărârea omite să indice care sunt acestea.

În fapt, Agenția a avut încă de la început toate informațiile necesare pentru a aprecia dacă activitatea recurenteii atrage starea de incompatibilitate, a răspuns în consecință și a confirmat răspunsul prin raportul întocmit ulterior.

Hotărârea sugerează că răspunsul inițial a fost dat în afara procedurii legale de verificare a incompatibilității fără să ia în considerare că la acel moment faptele nu fuseseră încă săvârșite iar Agenția fusese sesizată doar cu o întrebare de clarificare și nu cu o cerere de verificare a incompatibilității. Răspunsul ANI conținea doar un punct de vedere.

Toată practica administrativă a Plenului CSM în emiterea hotărârilor și punctelor de vedere amintite este într-o situație identică iar dubla măsură folosită de instanța disciplinară în aprecierea activității celor două instituții este evidentă.

Referitor la presupusa ignorare de către recurentă a avertizării din cuprinsul adresei ANI, opinia minoritară constată că aprecierea se întemeiază pe greșita înțelegere a răspunsului datorită confuziei dintre incompatibilitate și conflictul de interese, care străbate ca un fir roșu întreaga Hotărâre.

Astfel, prima parte a adresei ANI dă răspuns la întrebarea pusă de recurentă și arată că activitatea extrajudiciară pe care aceasta urma să o desfășoare în calitate de formator/lector în cadrul programului „Aplicarea Viitoarei Politici Agricole Comune. Prevenirea fraudei și a corupției în vederea

protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene" și a Proiectului „Completarea Sprijinului Financiar acordat de Uniunea Europeană pentru Restructurarea Agriculturii în România" desfășurat de UMP-CESAR-MADR nu este de natură să genereze o situație de incompatibilitate.

Cea de-a doua parte a adresei, finalul ei, nu se referă la incompatibilitate ci la conflictul de interese, arătând explicit că *"este de evitat orice situație care ar genera o încălcare a regimului conflictelor de interese dacă prin deciziile sale magistratul are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative "*.

Este evident că spre diferență de incompatibilitate, cu privire la care ANI avea toate elementele să se pronunțe, existența unui posibil conflict de interese nu putea fi lămurită în condițiile în care Agenția nu avea de unde să știe activitățile judiciare concrete ale recurente; de aceea emite doar o avertizare.

A pretinde că recurenta a neglijat avertizarea înseamnă a arăta că interesul personal implicat în exercitarea calității de lector/formator în cadrul proiectului derulat de UMP-CESAR-MADR era în conflict cu o activitate judiciară desfășurată de recurentă. Or, după cum s-a arătat, Hotărârea nu numai că nu justifică existența conflictului de interese dar nici măcar nu identifică activitatea judiciară presupus aflată în conflict.

Cu privire la remunerația încasată de recurentă pentru activitatea prestată în cadrul proiectului, Hotărârea primei instanțe introduce o nouă confuzie deoarece nu precizează dacă simplul fapt al remunerării reprezintă un element al incompatibilității, conflictului de interese sau interdicției sau doar cuantumul acesteia (se subliniază în mod repetat în Hotărâre că *„suma încasată a depășit atât salariul unui judecător cu grad de curte de apel la nivelul anului 2014, cât și salariului unui lector universitar doctor în cadrul Facultății de Drept"*).

Indiferent de situație, aprecierea nu are suport legal iar reacția față de cuantumul remunerației, în lipsa oricărei elaborări și detalieri, este dificil de înțeles.

Referitor la presupusa practică neunitară a ANI care, într-o situație similară, în cazul doamnei judecător G.P., ar fi susținut un punct de vedere diferit referitor la incompatibilitate, opinia minoritară constată că Hotărârea nu oferă suficiente elemente pentru a verifica așa numita „situație similară”.

Presupunând însă că există o astfel de practică, ea nu ar fi putut fi cunoscută recurente deoarece raportul de evaluare în cazul doamnei judecător G.P. este ulterior faptelor în discuție.

De asemenea, în mod cert nu poate fi imputată recurente presupusa practică neunitară a unei autorități publice.

În sfârșit, Raportul de evaluare nr. 8562/G/II/02.03.2015 întocmit de Agenție a fost anulat prin decizia nr. 2356/22.06.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr. 1810/2/2015.

Referitor la funcționarii publici din cadrul APIA, opinia minoritară pleacă de la observația că potrivit art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, funcția publică „*reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică*” iar funcționarul public „*este persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică*”; potrivit alin. (3) lit. a, punerea în executare a legilor și a celorlalte acte normative reprezintă activitate desfășurată de funcționarii publici care implică exercitarea prerogativelor de putere publică.

Așadar, funcționarii publici sunt, dincolo de orice îndoială, practicieni ai dreptului.

În aceste condiții, afirmația că programul nu se referea „*la sistemul de justiție în general*” este, de asemenea, fără suport legal. Funcționarii publici își desfășoară activitatea în serviciul justiției iar buna lor formare profesională - atât cea inițială cât și cea continuă, pe parcursul întregii cariere - este esențială pentru bunul mers al societății și pentru respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

Oricum, activitatea recurentei a fost cel puțin la fel de mult în interesul justiției pe cât sunt activitatea didactică desfășurată în cadrul Institutului Diplomatic Român la care se referă Hotărârea Plenului CSM nr. 316/29.04.2010, sau activitatea de lector titular de disciplină sau lector conducător de atelier în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, la care se referă punctul de vedere adoptat de Plenul CSM în ședința din 19.06.2008 (lucrarea nr. 17713/1154/2008).

2.3 Al doilea motiv de nelegalitate

Considerații generale; raportul dintre procedura de evaluare a incompatibilităților și conflictelor de interese și procedura disciplinară

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, potrivit căroră „*Activitatea de evaluare a declarațiilor de avere, a datelor, a informațiilor și a modificărilor patrimoniale intervenite, a intereselor și a incompatibilităților pentru persoanele prevăzute la alin. (1) și (2) se desfășoară în cadrul Agenției Naționale de Integritate (...)*”.

Judecătorii sunt menționați de art. 1 alin. (1) pct. 7 din Legea nr. 176/2010.

Așadar, activitatea de evaluare a intereselor și incompatibilităților pentru judecători și procurori se efectuează de Agenția Națională de Integritate (ANI).

Legea nr. 176/2010 reglementează procedura de evaluare precum și consecințele constatării unei incompatibilități sau conflict de interese, respectiv întocmirea unui raport de evaluare (art. 21 alin. 1 din lege), care poate fi contestat în condițiile art. 22 din lege la instanța de contencios administrativ, și care, dacă rămâne definitiv, se comunică, în cazul judecătorilor și procurorilor, Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), care va aplica o sancțiune disciplinară (art. 26 alin. 1 lit. e din aceeași lege).

Potrivit dispozițiilor art. 22 alin (3) teza I din lege, *“Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare”*.

Obligația stabilită de art. 26 alin. 1 lit. e din aceeași lege, în sarcina ANI, de a comunica raportul de evaluare CSM, trebuie interpretată în contextul dispozițiilor art. 22 alin. 3, drept o condiție pentru declanșarea procedurii disciplinare.

La acest moment procedura de evaluare a incompatibilității sau conflictului de interese reglementată de Legea nr. 176/2010 încetează iar procedura disciplinară reglementată de art. 44 și următoarele din Legea nr. 317/2004 începe sau, după caz, continuă cu luarea în considerare a raportului întocmit de ANI.

Efectele raportului de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate în cadrul procedurii disciplinare desfășurate de Inspecția Judiciară

Raportul de evaluare a incompatibilității sau conflictului de interese reprezintă din punct de vedere probator înscris autentic, în sensul art. 269 alin. (1) CPC; de asemenea, prin natura sa, este act administrativ cu caracter individual, în sensul art. 2 alin. (1) lit. c din Legea nr. 554/2004.

Așa fiind, în lipsa unor norme speciale derogatorii, raportul va produce în cadrul acțiunii disciplinare, față de toți participanții la procedură, toate efectele juridice specifice actelor administrative cu caracter individual ceea ce, printre altele, va avea drept consecință împrăjuraarea că starea de fapt și încadrarea juridică dată acesteia prin raport nu va putea fi pusă în discuție decât pe calea excepției de nelegalitate reglementate de art. 4 din Legea nr. 554/2004, care reprezintă o procedură derogatorie de la dreptul comun în materie de regim probatoriu, specifică actelor administrative cu caracter individual.

Or, această procedură de contestare a legalității raportului nu a fost urmată nici în fața instanței disciplinare nici în recurs ceea ce înseamnă că Raportul nr. 21350/G/11/20.05.2016 întocmit de ANI (Raportul), referitor la recurentă și la aceleași fapte ca cele din prezenta cauză, produce în continuare efecte juridice.

Consecința este, în primul rând, incoerența și, deci, perturbarea serioasă a ordinii juridice deoarece atât Raportul ANI cât și Hotărârea instanței disciplinare sunt definitive și, în același timp, contradictorii; Raportul afirmă că faptele recurente nu atrag situația de incompatibilitate pe când Hotărârea afirmă contrariul.

De asemenea, neglijând efectele Raportului și substituind-le cu propriile aprecieri contrare acestuia, instanța disciplinară a încălcat dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 176/2010 deoarece a desfășurat activitatea de evaluare a situației de incompatibilitate și de conflict de interese referitor la recurentă, în afara cadrului legal.

În aceste limite și pentru aceste considerente, opinia minoritară consideră întemeiate criticile recurente.

Nu există nicio îndoială că cercetarea disciplinară poate fi efectuată de IJ în toate cazurile prevăzute de Legea nr. 303/2004 și că în temeiul competențelor prevăzute în favoarea sa de Legea nr. 317/2004, precum și pentru atingerea scopului pentru care a fost creată, IJ poate cere ANI să efectueze evaluarea stării de incompatibilitate sau de conflict de interese a oricărui judecător potrivit procedurii prevăzute de Legea nr. 176/2010 și poate să conteste rezultatul evaluării, în limitele și în cadrul procedurilor legale. În schimb, nu se poate substitui Agenției, nu poate efectua o evaluare în afara cadrului legal și, în cazul în care reține aceiași stare de fapt ca și Agenția, nu poate neglija efectele raportului întocmit de ANI.

3. Concluzii

La nivel legal, Hotărârea primei instanțe este contrară normelor de drept material cuprinse în dispozițiile art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004, art. 101 din Legea nr.161/2003, art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 328/2005, art. 7 din Carta universală a judecătorului și art. 1 alin. (3) din Legea nr. 176/2010, ceea ce atrage incidența motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 CPC cu următoarele consecințe:

- admiterea recursurilor declarate de pârâta Bogdan Camelia și intervenienta Asociația Forumul Judecătorilor din România,
- casarea în parte a hotărârii atacate și respingerea ca neîntemeiată a acțiunii disciplinare exercitate de reclamanta Inspekția Judiciară împotriva pârâtei Bogdan Camelia, judecător în cadrul Curții de Apel București,

- respingerea cererilor de intervenție accesorie formulate în interesul reclamantei Inspekția Judiciară de către Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS) și Asociația Grupul pentru Investigații Politice (GIP),
- admiterea cererilor de intervenție accesorie formulată în interesul pârâtei Bogdan Camelia de către Asociația Forumul Judecătorilor din România,
- menținerea celorlalte dispoziții ale hotărârii recurate, respectiv cele referitoare la soluționarea excepțiilor.

La nivelul valorilor protejate de textele legale amintite, Hotărârea primei instanțe este nelegală deoarece pune în discuție atât independența judecătorului cât și echilibrul între autoritățile publice, destinat să protejeze această independență.

Această consecință, deși mai puțin vizibilă la o analiză strict textuală a legii și, cu siguranță, neintenționată, este totuși reală.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 317/2004, CSM este garantul independenței justiției. Or, independența justiției are ca element central independența judecătorului, inclusiv față de CSM, de Secțiile acestuia sau de Inspekția Judiciară.

Următoarele aprecieri făcute în cuprinsul Hotărârii pun în discuție această independență:

- interpretarea extensivă a noțiunilor de funcție publică și privată, deși ele sunt instituite de lege cu titlu de excepție și, deci, sunt de strictă interpretare; funcțiile publice și private diferă de „calități” și „servicii”; chiar dacă ar fi posibilă, interpretarea extensivă ar trebui să folosească criterii exacte, ceea ce nu este cazul „calităților și serviciilor”; în general și în mod obișnuit, orice judecător are calități și prestează servicii și, deci, poate fi urmărit disciplinar la un moment dat, ceea ce fragilizează și vulnerabilizează funcția ca atare și o pune la dispoziția interpretului unor noțiuni vagi, inexacte; supunerea față de lege este înlocuită de dependența față de interpretul ei;

- confuzia între incompatibilitate, conflict de interese și interdicții face posibile acuzații generale și imprecise: dacă nu este incompatibilitate, poate este conflict de interese sau, cel puțin, interdicție; și în acest caz, confuzia dă naștere dependenței față de interpret;

- instituie în sarcina recurentei o obligație neprevăzută de lege, de consultare a Plenului CSM în caz de incertitudine privind situația de incompatibilitate; opinia minoritară salută practica administrativă consolidată a Plenului CSM, de natură să ajute în mod real judecătorii și procurorii și, implicit, întreaga societate interesată de o justiție imparțială; dar, oricât de binevenită ar fi, practica administrativă nu poate și nu trebuie să dea naștere unei obligații legale; pentru protejarea independenței judecătorului, legiuitorul a omis să prevadă o astfel de obligație; posibilitatea legală este suficientă;

- aduce atingere mecanismului legal de împărțire a competențelor și atribuțiilor în evaluarea incompatibilităților și conflictelor de interese destinat, printre altele, să protejeze independența judecătorului față de cumulul de putere al unei singure autorități.

Judecători,

Rodica Susanu

Cristian Daniel Oana

